TURBOMECANICA

RAPORT ANUAL
TURBOMECANICA
2022

CUPRINS

MESAJUL PREȘEDINTELUI – DIRECTOR GENERAL 4
RAPORT ANUAL AL CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE 5
INTRODUCERE 5
DESPRE TURBOMECANICA 5
ANUL 2022 - EVENIMENTE, INVESTITII ȘI INDICATORI 7
REALIZAREA PLANULUI DE INVESTIȚII 8
INDICATORI ECONOMICI-FINANCIARI 9
INDICATORI MACROECONOMICI 9
CONTEXTUL ORGANIZAȚIEI ȘI PĂRȚILE INTERESATE 10
MODELUL DE BUSINESS 11
IMPACTUL SITUAȚIEI ECONOMICE GLOBALE 12
ACTIVITATEA COMERCIALĂ 13
MEDIUL DE AFACERI 13
VÂNZĂRI 13
SISTEMUL INTEGRAT DE ASIGURARE A CALITĂȚII SI MEDIULUI 16
ATENUAREA SCHIMBĂRILOR CLIMATICE PRIN ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI DE MEDIU ȘI PREVENIREA POLUĂRII 22
PROTECȚIA NUCLEARĂ 25
RESURSA UMANĂ 26
CODUL DE CONDUITA ȘI ETICĂ – PRINCIPII ȘI VALORI 26
PERSONALUL NOSTRU 27
INSTRUIRI PERSONAL 28
ORGANIZAREA INTERNĂ & STRUCTURA ORGANIZATORICĂ 33
CONDUCEREA TURBOMECANICA 33
STRUCTURA ORGANIZATORICĂ 35
ACȚIONARII TURBOMECANICA 36
PRINCIPALII ACȚIONARI 36
GUVERNANȚA CORPORATIVĂ 36
SISTEMUL DE GESTIUNE ȘI CONTROLUL INTERN 38
JUSTA MOTIVARE ȘI RECOMPENSE ȘI MOTIVARE 38
DECLARAȚIA NEFINANCIARĂ 39

CONFORMAREA CU CERINȚELE DE RAPORTARE NON-FINANCIARĂ 39
CONFORMAREA CU CERINȚELE REGLEMENTĂRILOR 40
DEZVOLTARE DURABILĂ & UTILIZAREA DURABILĂ A RESURSELOR 40
MANAGEMENTUL RISCURILOR ȘI OPORTUNITĂȚILOR 43
SITUAȚIA FINANCIARĂ PENTRU ANUL 2022 48
DESCRIEREA PROCESULUI FINANCIAR 48
SITUAȚIA ACTVELOR CORPORALE 49
INVENTARIEREA ANUALĂ A PATRIMONIULUI 50
REZUMATUL POZIȚIEI FINANCIARE 50
REZUMATUL REZULTATULUI GLOBAL 50
ANEXĂ - DECLARAȚIA PRIVIND CONFORMITATEA CU CODUL DE GUVERNANȚĂ CORPORATIVĂ 51
Situația individuală a poziției financiare 57
Situația individuală a profitului și a pierderii 59

MESAJUL PREȘEDINTELUI – DIRECTOR GENERAL

Stimați acționari,

Anul 2022 s-a dovedit a fi un an provocator marcat de războiul din Ucraina și de multiplele incertitudini în plan economic, generate de inflație, rata dobânzii, criza energetică și a materiilor prime.

Prin urmare, pentru atingerea rezultatelor TURBOMECANICA sunt recunoscător colaborărilor cu clienții, partenerii și investitorii noștri. De asemenea, aș dori să arăt cea mai profundă apreciere tuturor colegilor care duc mai departe tradiția de aproape jumătate de secol a Companiei noastre.

Așa cum v-am obișuit, vă prezentăm cu transparență și determinare informaţiile din raportul anual.

În 2022, am înregistrat venituri totale de 141,5 milioane lei (4,5% creștere față de 2021), o cifră de afaceri de 139,2 milioane de lei (5,96% creștere față de 2021) și un profit net de 12,2 milioane de lei (3,74% crestere fata de 2021), precum și o marjă de profit net de 8,76%. 34,2% din cifra de afaceri pentru întregul an a fost generată în T4, accentuând astfel ciclicitatea pe care o experimentăm în fiecare an și a cărei înțelegere o considerăm fundamentală pentru investitori astfel încat să poată evalua corect evoluția afacerii noastre pe parcursul anului.

Perspectivele de creștere ale industriei pot fi apreciate în anul 2023 ca „necunoscutele cunoscute”. Adică, există numeroase variabile de care suntem conștienți (cele cunoscute) care ar putea crea variații semnificative, în funcție de rezultatul lor (necunoscutul) cum ar fi:.

Economia: vor rămâne inflația și ratele dobânzilor ridicate sau se vor ajusta la valori diminuate? Mulți experți financiari prevăd o recesiune anul viitor dar doar timpul ne va spune ce se va întâmpla.

Războiul în curs va continua să afecteze prețurile globale ale petrolului, materiei prime și energiei, cel mai acut în Europa, ceea ce, la rândul său, va avea un impact negativ asupra capacității fragile a industriei aeriene de a se recupera complet. Cât timp va dura războiul este în prezent o necunoscută cunoscută.

Actualele tulburări civile din Iran par să fie în creștere și, prin urmare, creează o instabilitate suplimentară în Orientul Mijlociu, care ar putea crea o volatilitate suplimentară a prețurilor petrolului;

Procesul de certificare și calendarul pentru aeronava Boeing 737 MAX 7/10 rămân necunoscut. În acelasi timp, blocajele lanțului de aprovizionare care au afectat negativ atât producția de noi motoare, cât și furnizorii de MRO care au nevoie urgentă de piese de schimb.

Piața globală a aviației, care oferă servicii de întreținere și reparații (MRO), a crescut cu 18% în 2022 și se anticipează că va crește cu 22% în acest an, situându-se totuși cu 2% sub nivelul maxim din 2019, urmând ca până în 2033 să ajungă la 125 de miliarde de dolari la o rată de creștere medie anuală estimată la 2,9%. Aceste previziuni de creștere combinate cu evoluția modelul nostru de afaceri arată că așteptările noastre de a ne crește afacerea și in anii următori sunt obiective, în ciuda perspectivelor economice incerte.

RAPORT ANUAL AL CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE

INTRODUCERE

Prezentul Raport anual la 31.12.2022 al societății TURBOMECANICA S.A. este întocmit în conformitate cu Legea 24/2017 și Regulamentul nr. 5/2018 al Autorității de Supraveghere Financiară (ASF) privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață.

Raportul Administratorilor la 31.12.2022 este însoțit de Situațiile financiare individuale ale TURBOMECANICA S.A., cu scopul de a informa investitorii și părțile interesate cu privire la modificările în poziția și performanța societății pentru anul 2022, precum și cu privire la situația de pe piața industriei de aviație și apărare.

Raportul cuprinde, de asemenea, Declarația cu privire la aspectele de raportare non-financiară, declarația "Aplici sau Explici", de conformare la Codul de Guvernanță Corporativă al Bursei de Valori București si sunt atașate ca anexă la Raportul Administratorilor.

TURBOMECANICA întocmește situațiile financiare individuale în conformitate cu Ordinul Ministrului Finantelor publice 2844/2016, pentru aprobarea reglementarilor contabile conforme cu standardele internaționale de raportare financiară IFRS, cu modificarile si clarificarile urmatoare.

DESPRE TURBOMECANICA

Turbomecanica este o Societate românească, cu tradiție de peste 45 de ani în industria aeronautică, și este parte din industria națională de apărare în conformitate cu legea 232/2016.

Misiunea noastră a început odată cu Uzina TURBOMECANICA, în 1975 ca **unic fabricant** de motoare cu turbină și ansamble mecanice pentru elicoptere (IAR PUMA 330L), cât și de motoare pentru aeronavele de fabricație românească (IAR 99) care intră în dotarea Ministerului Apărării Naționale și Serviciului Român de Informații.

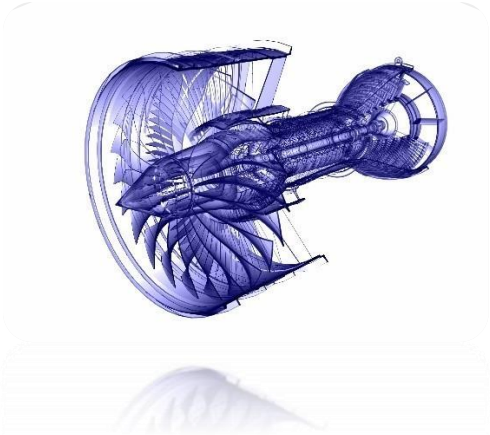

Principalele activități derulate în prezent sunt:

- Întreținerea/mentenanța echipamentelor sub licență
- Fabricarea de componente pentru aviația civilă
- Fabricarea de componente pentru domeniul energiei

În prezent, Turbomecanica continuă să mențină cu responsabilitate capabilitățile naționale de zbor pentru elicopterele PUMA IAR-330 și avioanele de școală IAR 99/ ȘOIM din dotarea **MApN (SMFA, SMFN) și SRI** efectuând activități de întreținere produs.

Pe piața externă, Societatea a continuat și în anul 2022 să livreze componente și subansamble pentru motoare de aviație civilă. Aceste programe și-au continuat desfășurarea în pofida dificultăților existente pe piața mondială. În paralel s-a continuat și activitatea de fabricație componente pentru turbine de gaz.

Astfel, Turbomecanica continuă tradiția de colaborare cu nume importante de pe piața internațională a aviației, precum Leonardo Helicopters, ITP Aero și Witzenmann, sau GE Ungaria în domeniul energiei, precum și alți clienți cu ponderi mai mici în cifra de afaceri a Societatii.

Conform clasificării activităților din economia națională, obiectul principal de activitate al TURBOMECANICA este fabricarea de aeronave și nave spațiale - cod CAEN 3030 iar secundar codul CAEN 3316.

Codul de identificare unic al companiei la nivel european (EUID) este ROONRC.J40/533/1991, iar codul de identificare ca entitate juridică (LEI) este 529900O5AIXHHACIZH85.

Website-ul companiei este www.turbomecanica.ro.

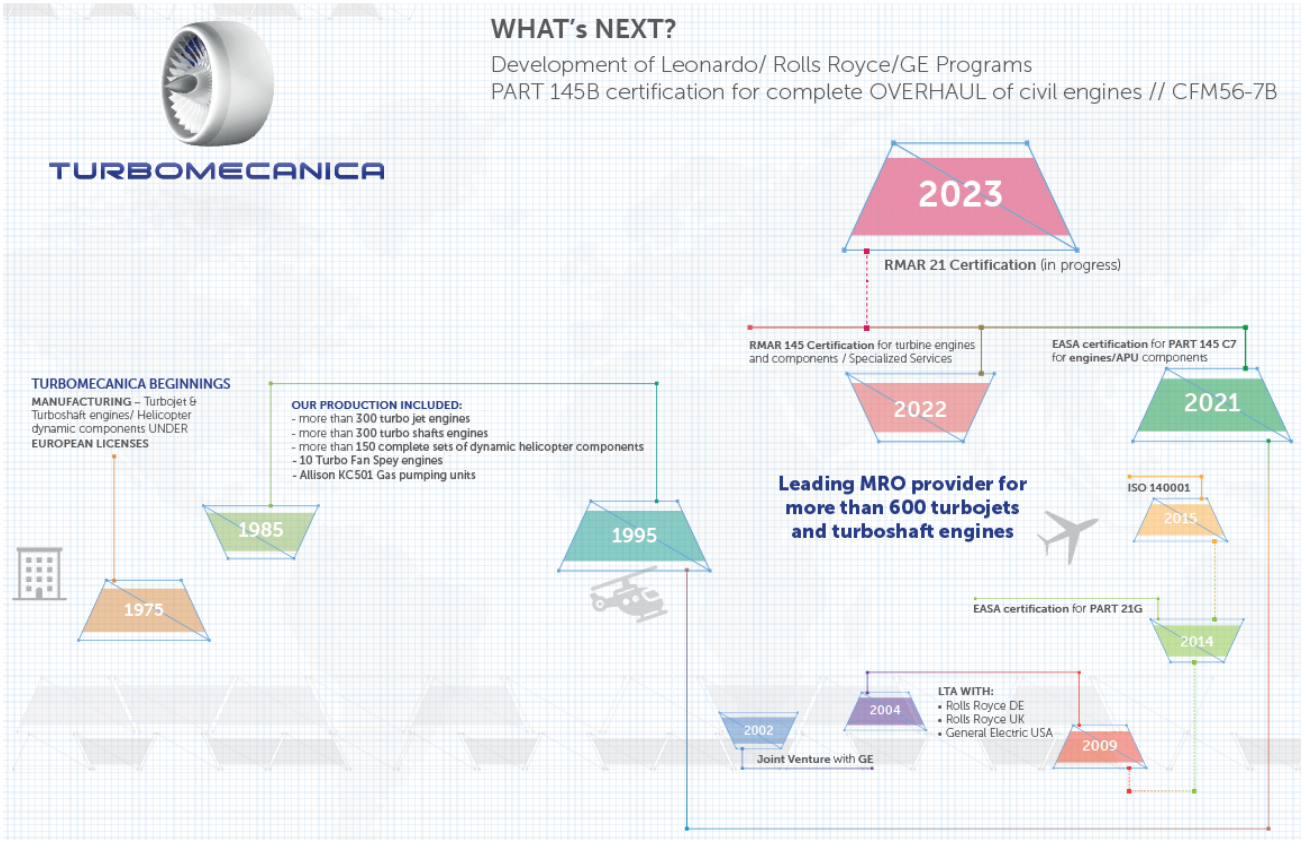

ANUL 2022 - EVENIMENTE, INVESTITII ȘI INDICATORI

În anul 2022, Societatea a obtinut certificarea de recunoastere a alinierii sistemului de asigurare a calității și mediului cu standardele internaționale aferente activității de Intreținere a aeronavelor și nave spațiale in domeniul miliar– cod CAEN 3316. Prin urmare a primit autorizatia cu numarul RO.AAMN.145.0006/12.12.2022, emisa de AANM (Autoritatea Aeronautica Nationala Militara)

Un alt eveniment important al anului se refera la proiectul „Transfer de tehnologie pentru optimizarea tratamentului mecanic de suprafață al unor repere utilizate în industria aeronautică" a fost acceptat la finanțare prin Planul naţional de cercetare-dezvoltare și inovare PNCDI III, cod proiect PN-III-P2-2.I-PTE-2021-0195. Echipa Turbomecanica în colaborare cu un colectiv de cercetători din cadrul Universității Politehnica din București vor duce la îndeplinire obiectivele acestui proiect care vizează eficientizarea procesului de ecruisare prin modernizarea instalației și dezvoltarea capabilității de procesare. Proiectul este promovat la cele mai importante eveniment de MRO din Europa și Orientul Mijlociu unde companiile aeriene, organizații MRO, OEM, lessori, furnizori și experți din industrie se întâlnesc anual pentru a explora și defini industria de întreținere a aviației.

La finalul anului 2022 s-au creat premisele pentru asigurarea programelor ce urmează să se desfășoare pe parcursul următorilor 3 ani, perioada 2023-2025. Prin urmare la începutului anului 2023 aceste programe, în colaborarea cu clientul IAR Brașov s-au concretizat prin semnarea actelor adiționale pentru efectuarea de întreținere majore la 12 elicoptere din programele ONU/SAR și Elicopter L/VIP.

Tot în acest sens TBM împreună cu MApN continuă demersurile si pregatirile pentru realizarea întreținerii majore la motoarele VIPER, care până în prezent nu au necesitat asffel de lucrări, urmând ca TBM să execute în viitor astfel de lucrări pe parcursul comsumului de resursă, la toata flota de avione IAR 99 Șoim.

REALIZAREA PLANULUI DE INVESTIȚII

Societatea a continuat în anul 2022 investițiile în creșterea productivității capacităților și capabilităților exitente dar a urmărit și dezvoltarea unora noi.

În consecință, gradul de realizare al planului de investiții pentru anul 2022 a atins procentul de 89,35%.
Din punct de vedere valoric, Societatea a economisit aproximativ 900.000 Eur în cadrul negocierilor achizițiilor aprobate prin planul de investiții.

Prin urmare, situatia investițiilor aferente anului 2022 se prezintă astfel:

Plan de investiți aprobat	4,385,000
Investiții amânate	467,000[1]
Valoarea planificată pentru investițiile realizate	**3,918,000**
Valoarea efectiv realizată	**3,004,925**
Economie	**913,075**

Investițiile realizate conform planului de investiții aprobat, au concentrat un procent de 99,48% pentru secțiile de producție, și anume pentru modernizarea și eficientizarea activității de producție și se prezintă astfel:

S-au achiziționat 4 echipamente de prelucrare mecanica comanda numerică pentru realizarea rectificării, mortezării si 2 echipamente pentru realizarea strunjirii. Acestea au fost contractate prin majorarea plafonului de Leasing angajat cu Banca Transilvania.

Cea mai importană achizitie este insă echipamentul de metalizare care contribuie la dezvoltarea capabilităților Societății prin adaugarea la acestea a 2 tehnici noi de acoperire de suprafață prin metalizare dar si prin oportunitatea de a certifica acest proces special la nivel internațional, care crează premizele diminuării chetuielilor cu subcontractare acestui serviciu pentru producția de repere aferente aviației civile.

Achiziția echipamentului de debitat contribuie la diminuarea termenelor de producție/livrare prin pregatirea materiei prime la dimensiunea solicitata de documentație, în vederea lansării in fabricație.

În concluzie s-au achiziționat 5 echipamente comanda numerica de prelucrări mecanice și 2 echipamente pentru realizarea proceselor speciale (instalația de metalizat și stația de deionizare).

Societate a realizat și 3 modernizări la instalația de ecruisare, la generatorul Eltherma (tratament termic) și la 2 băi aferente proceselor de acoperire a suprafețelor.

S-au amânat în continuare îmbunătățirile pe linie de situații de urgență, trasee, circulații între secții și platforme depozitare deșeuri din cauza reorganizării secției de montaj-încercare pentru alinierea activității cu cerințele Europene de Aeronavigabilitate Militară (EMAR/RMAR). Activitate care a fost finalizată în decembrie 2022, datorită programării întârziate a auditului de certificare, programare realizată de către AAMN (Autoritatea Aeronautiă Militară Națională) funcție de disponibilitatea acesteia. Prin urmare deși această activitate a fost estimată pentru finalizarea în cursul anului 2022, aceasta se va replanifica pentru anul 2023.

[1] *Din valoarea investiițiilor nerealizate de 467.000 Eur, 400.000 Eur (85,65%) reprezintă asfaltarea drumurilor uzinale*

Totodată, s-a amânat și asfaltarea drumurilor uzinale (85,65% din valoarea investițiilor nerealizate), datorită activităților de relocare echipamente și necesității realizării unei construcții speciale pentru aplasarea echipamentului de metalizare, contractat in anul 2022 cu termen de livrare trim III 2023.

În ceea ce privește spațiile verzi, Societatea plantează pe proprietate anual un număr aproximativ de 6 copaci.

INDICATORI ECONOMICI-FINANCIARI

	2022	2021
Lichiditatea curentă	2.42	2.29
Gradul de îndatorare	5.95	2.94
Viteza de rotație a debitelor – cl	75.29	56.34
Viteza de rotație a activelor imobiliate	2.25	2.04
Rata solvabilității generale	3.09	3.12
Rata rentabilității financiare	9.93	9.74
Rata profitului NET	8.76%	8.95%
Trezoreria netă	46.630 mii lei	39.232 mii lei

INDICATORI MACROECONOMICI

	2022	2021
Inflația	13.8	5.1
Curs mediu de schimb €	4.94	4.92
Curs mediu de schimb $	4.63	4.16
Curs mediu de schimb £	5.02	5.72

EVOLUȚIA VÂNZĂRILOR PE CATEGORII

CATEGORII	2022	2021
Servicii de întreținere si fabricatie produse pentru aviație militară	121.992.815	118.315.767
Fabricație produse de aviatie	11.479.502	10.317.084
Fabricație de produse pentru Divizia Energiei	4.123.419	905.804

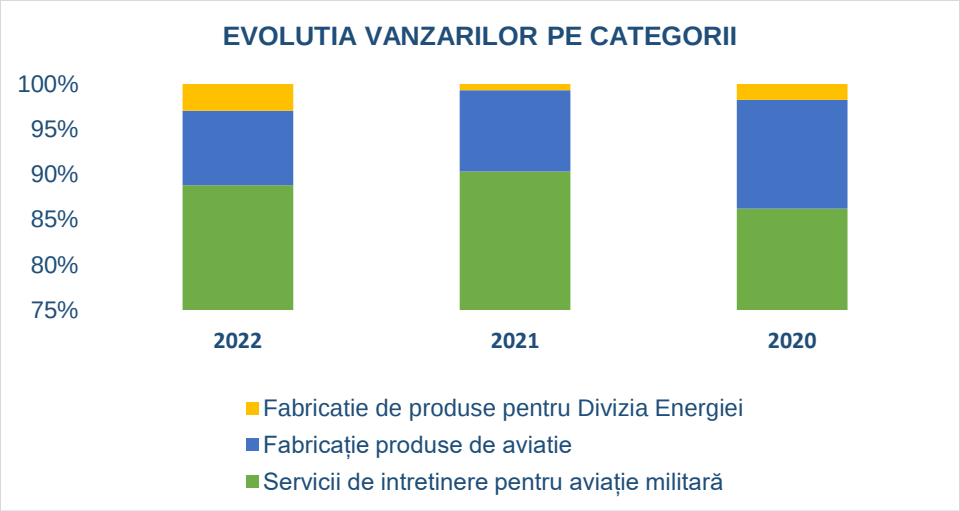

CONTEXTUL ORGANIZAȚIEI ȘI PĂRȚILE INTERESATE

Analiza contextului în care activează Turbomecanica a relevat **aspectele externe şi interne** semnificative pentru scopul și direcţia sa strategică care îi influenţează capabilitatea.

Acestea vizează:

- aspectele legale - legislaţia comercială, fiscală, legislaţia muncii, legislaţia în domeniul mediului, cerinţele de reglementare ale autorităţilor, incluse în reglementările aplicabile;
- clienţii şi reglementările specifice acestora;
- piaţa şi competitorii ce activează în această piață;
- aparitia unor noi tehnologii;
- valorile, cultura şi cunoştinţele personalului;
- media de vârstă a personalului și disponibilitatea resurselor umane în piața muncii.

Informaţiile despre aceste aspecte externe şi interne și modul în care sunt monitorizate şi analizate sunt documentate în reglementările interne specifice.

Părțile interesate au fost identificate tot în cadrul analizei conformării sistemului de management a calității și mediului cu cerințele standardelor de referință după cum urmează: Clienți, Autoritățile de reglementare, Furnizorii, acționarii, comunitatea și personalul Societății.

MODELUL DE BUSINESS

Turbomecanica crează valoare prin 3 categorii de activități de bază și anume:

- Întreținere/mentenanță la motoare și ansamble mecanice (cutie de viteză principală, cutii de viteze intermediare și de spate, cap rotor principal) in conformitate cu autorizatiile AACR si AAMN, echipamente civile si militare

- Fabricarea de echipamente de înaltă tehnologie și de înaltă calitate (aviație si energie), componente și piese de TGB (cutii de transmisie spate) și MGB (cutii de transmisie principale) din noua generație de motoare de elicopter de aplicații civile, pentru AW109 și A119 - AW119MKII LEONARDO HELICOPTER - Italia, de înaltă complexitate componente de motor pentru clienții General Electric, Rolls-Royce, HONDA Aero, AVIO;

- O gamă extinsă de servicii independente: tratamente termice, procese chimice, sudură, ecruisare și testări Non-Distructive - NDT pentru diferite tipuri de piese și materiale, fabricație de componente unicat, servicii de control.

Modelul are la bază responsabilitățile Societății ca parte din industria națională de apărare și a fost extins la începutul anilor '90 prin dezvoltarea fabricației de componente de aviație pentru producătorii internaționali.
Ulterior, gama variată de echipamente și procese chimice și termice folosite în Turbomecanica a început să creeze valoare prin atragerea comenzilor de servicii din partea clienților satisfăcuți de capabilitățile specifice și calitatea serviciilor livrate către aceștia.

Notele la Situațiile financiare descriu modul în care raportarea financiară reflectă modelul de afaceri adoptat de societate, conform standardelor IFRS.

IMPACTUL SITUAȚIEI ECONOMICE GLOBALE

Efectele crizei energetice și ale perturbărilor în lanțurile de aprovizionare, manifestate încă din partea a doua a anului 2021, au fost amplificate la începutul anului 2022 de situația geopolitică. Astfel, se previziona ca se va diminua influența crizei sanitare provocate de Coronavirus asupra economiilor naționale, dar că războiul va afecta economia pe plan mondial, în special în Europa, multe state europene fiind dependente de gazul rusesc. La nivel european, la începutul anului 2022 au fost previzionate majorări ale cotațiilor internaționale pentru produsele energetice, precum şi necesitatea compensării deficitului de resurse energetice de provenienţă rusească cu alte resurse. Aceste previziuni s-au adeverit în mare măsură, evoluţia preţurilor pe piața energetică conducând la inflație pe plan global - inflația din zona euro depășind 10%, iar a cea dolarului american 7%, conform datelor statistice preliminare pentru anul 2022.

Banca Naţională a României estima la începutul anului 2022 că inflaţia este determinată în mare parte, respectiv 70%, de creşterea preţurilor la energie şi gaze naturale. Deși România a fost mai ferită de impactul aprovizionării din Rusia, explozia preţurilor la energie a readus inflaţia de două cifre, iar Banca Naţională a României a majorat dobânda cheie în fiecare şedinţă de politică monetară şi a schimbat prognoza de la un raport la altul.

Economia românească a fost afectată și în anul 2022 atât datorită crizei energetice, cât și ca urmare a dependenței de mecanismele economice globale și integrarea ei în lanțurile de valoare europene și mondiale.

TBM s-a confruntat pe parcursul anului 2022 cu mai multe provocări:

- creșterea costurilor la materiile prime, a celor legate de transport, energie și gaze. Efectul acestora a fost resimțit în a doua parte a anului 2021 și pe tot parcursul anului 2022. Estimările din piață indică o continuare a presiunii pe costurile companiilor și în anul 2023;
- finanțarea formării unor stocuri de materii prime și materiale critice, care să asigure o anumită independență pe termen scurt-mediu;
- programare judicioasă a tuturor resurselor financiare, materiale și umane;
- criza sanitară. Față de anii 2020-2021, rezultatele TMB nu au mai fost sunt influențate semnificativ de criza sanitară, totuși efectele ei nu au disparut, o parte din angajații TMB fiind diagnosticați cu COVID-19 in primul trimestru al anului 2022. Managementul Societătii a adoptat hotărâri prompte și eficiente față de pentru a onora corespunzător comenzile clienților și a atinge cifra de afaceri programată;
- continuarea activității cu măsuri sporite de precauție pentru diminuarea riscurilor asupra resursei umane;
- întreruperi temporare sau modificarea modalității de desfășurare a activității profesionale (vezi programele de telemuncă în anumite zone de lucru);
- aplicarea unei politici ce a vizat permanent asigurarea continuității afacerii companiei, inclusiv în situația potențială și mai ales imprevizibilă a continuării crizei sanitare;
- cadrul legislativ a afectat mediul de afaceri și a creat lipsă de predictibilitate pe zone extrem de importante pentru mediul de afaceri, precum politica energetică, legislația fiscală (majorarea impozitului pe dividende, mod nou de calcul al impozitului pe clădiri etc.), protecția socială (majorarea salariul minim pe economie, modificările aduse Codului Muncii, etc.).

Asadar, anul 2022 a fost un an cu multiple provocări, în care TURBOMECANICA a reușit sa își atingă obiectivele strategice privind vânzările companiei și depășind chiar cuantumul cifrei de afaceri prognozate la începutul anului.

ACTIVITATEA COMERCIALĂ

MEDIUL DE AFACERI

Societatea își desfășoară activitatea într-un mediu puternic concurențial după principiile larg recunoscute ale guvernanței corporative, în conformitate cu legislația română, legislația Uniunii Europene și cu practicile internaționale furnizând pe pieţele interne și externe produse și servicii atât în domeniul apărării cât și în domeniul aviației civile.

Modelul de afaceri este puternic influențat de privilegiile și obligațiile Societății ce reies din statutul de apartenență a acesteia în categoria industriei naționale strategice de apărare, fiind de altfel recunoscută de către Ministrul Economiei ca furnizor unic în România pentru serviciile de fabricație și întreținere a motoarelor și ansamblelor mecanice ce echipează elicopterul IAR PUMA 330 L și motoarele VIPER ce echipează avionul IAR 99.

Pentru a echilibra riscul generat de concentrarea activității pe linie de mentenanță specifică echipamentelor ce înzestrează flota națională, Turbomecanica este în permanență preocupată de diversificarea portofoliului de servicii, concentrându-și eforturile pe crearea de noi parteneriate cu parteneri internaționali.

Ultima decizie în aces sens a fost adoptată de către AGOA și presupune dezvoltarea activității de întreținere pentru a deservi componente de aviație civile.

La data raportării, Turbomecanica este deja certificată pentru realizarea de lucrări de întreținere aferente componentelor de motoare civile, mai exact CFM 56-7B, motor ce echipeaza flotele naționale și internaționale de avioane BOEING 737 NG.

VÂNZĂRI

ACTIVITATEA DE ÎNTREȚINERE/MENTENANȚĂ

În anul 2022, **poziția României ca țară membră NATO, acționând în contextul politic internațional existent în zonă**, a confirmat încă o dată importanța strategică pe care TURBOMECANICA o deține în cadrul industriei naționale de apărare ca unic furnizor de servicii de mentenanță pentru flota de elicoptere PUMA și aeronave IAR 99 STANDARD / ȘOIM ale MApN/Statului Major al Fortelor Aeriene, Statului Major al Fortelor Navale si Serviciului Roman de Informatii.

Astfel, piața internă a continuat sa reprezinte și în anul 2022 principalul pilon de consolidare a vanzarilor companiei Din valoarea totala a vanzarilor de 139.161.607 LEI, TBM a reusit sa realizeze in cadrul programelor interne de

intretinere / mentenanta produse aeronautice dar si de colaborari diverse industriale o valoare totala a vanzarilor de produse/servicii destinate pietei interne de: 120.291.565 LEI, reprezentand cca 86.4% din valoarea totala a vanzarilor TBM in anul 2022).
Activitatea de intretinere / mentenanta în anul 2022 s-a concretizat prin continuarea unor programe majore de reparații / întreținere / fabricație produse aeronautice dar si prin programe noi care au vizat colaborări în cadrul programelor de aviație pentru clientii strategici: IAR Brasov, MApN/UM01836 Otopeni, Avioane Craiova, Centrul de Cercetare, Inovatie si Incercari in Zbor Craiova, alti clienti interni, dupa cum prezentam detaliat mai jos:

Programe derulate prin clientul IAR Brasov (client ce detine cifra de afaceri majoritara – 67%):

- Continuarea Programului de modernizare elicoptere PUMA – "NATO" (4 elicoptere, seturile 5-8)
- Continuarea Programului de fabricație motoare TURMO IVCA și ansamble mecanice de elicopter PUMA IAR 330 pentru programul destinat SMFA (1 elicopter, setul SH4),
- Program nou de reparatii capitale ansamble mecanice elicopter PUMA SM: "PAKISTAN" (2 elicoptere
- Programe noi: **"NAVAL"** si **"SRI"** pentru reparații capitale (cu inlocuiri de componente majore cu TLV) și reparatii curente diverse, asistenta tehnica si furnizare piese de schimb pentru motoare TURMO IVC/CA și ansamble mecanice de elicopter PUMA IAR 330;

Pentru perioada urmatoare 2023-2025: cu clientul IAR Brasov s-a semnat deja Actul Aditional aferent celor doua Programe majore de reparatii capitale motoare TURMO IVC/CA și ansamble mecanice de elicopter PUMA IAR 330 destinate MApN, respectiv:

- **Programul "ONU (SAR)"** 1-6 (6 elicoptere), ce urmeaza sa se deruleze pe perioada 2024-2025;
- **Programul "ELICOPTER L/ VIP"** 1-6 (6 elicoptere), cu derulare in perioada 2023-2025.
- **Programe NAVAL si SRI 2023** pentru reparatii capitale motoare TURMO IVC/CA si ansamble mecanice IAR330, conform analizei detaliate centralizata mai jos.

Programe derulate cu clientul strategic MApN (cifra de afaceri – 14%):

- **Program de reparatii de complexitate ridicata si medie, reconstituri de potentiale calendaristice si reparatii curente la motoare TURMO IVCA, motoare VIPER 632-41R/M si agregatele acestora, ansamble mecanice IAR 330 PUMA, agregate aferente motoarelor Allison T56, fabricatie piese de schimb -** prin participarea TMB la procedura de achizitii publice din data de 09.12.2022, finalizata cu succes partial livrat in decembrie 2022;

- **Programe diverse pentru lucrari de intretinere/servicii post-livrare de asistenta tehnica si furnizare piese prin colaborare directa cu unitatile militare:** UM01961 Otopeni, UM02015 Bacau, UM01969 Campia Turzii, UM01838 Boboc.

A continuat implementarea in cadrul companiei a Programul strategic de reparatie capitala motoare VIPER (conform Minutei nr. 452/16.04.2021 din sedinta de lucru TMB-MApN), prin afluirea in anul 2022 in TMB a primelor 2 motoare VIPER 632-41M seriile 605 si 627, a 2 buc rampe termocuple VIPER si 2 buc cablaje termocuple VIPER destinate de asemenea programului de RK – proces neomologat inca in TMB si intrat in derulare in conformitate cu obiectivele strategice TMB; in scopul derularii acestui program a fost initiata deja o colaborare cu compania PIAGGIO AEROSPACE, ITALIA, prin semnarea unui NDA tripartit (Piaggio-TMB-MApN), colaborare prin care TMB intentioneaza sa obtina o actualizarea/completare a documentatiei constructive aferenta motorului VIPER 632-41M, cat si sursa pentru achizitie piese VIPER.

Programe derulate cu clientul Avioane Craiova S.A:

- Program pentru lucrari de transformare din varianta 632-41R in 632-41M, revitalizare si aplicare CMV cu RK la AFC pentru motorul VIPER seria 737**;**

- Program pentru lucrari de transformare din varianta 632-41R in 632-41M, revitalizare si aplicare CMV cu RK la AFC pentru doua motoare VIPER seriile 695 si 703;

- Program pentru lucrari de transformare din 632-41R in 632-41M, revitalizare si aplicare CMV cu RK la AFC pentru trei motoare VIPER seriile 699, 757 si 759 **motoare cu livrare in anul 2023;**

- Program pentru lucrarile de lucrarilor de transformare a motoarelor cu postcombustie 633-47 in 632-41M, revitalizare si aplicare CMV cu RK la AFC pentru doua motoare VIPER seriile 2255 si 2265, **motoare cu livrare in anul 2023;**

- Diverse programe de fabricatie piese schimb motor VIPER, in baza unor comenzi ferme CLT.

Totodata, a fost asigurata prin contractare ferma o cifra de afaceri a anului 2023 de: 10.599.424,40 LEI (exclusiv TVA) si a fost deja anuntata continuarea programelor de mentenanta aferente **flotei de avioane IAR 99 SOIM** prin transformarea, revitalizarea preungirea resursei a unui numar de inca 6 motoare VIPER cu postcombustie 632-41M (program care se afla in analiza in prezent pentru perioada 2023-2024.

FABRICAREA DE ECHIPAMENTE DE ÎNALTĂ TEHNOLOGIE ȘI DE ÎNALTĂ CALITATE

Activitatea de fabricație a Societății a continuat să fie reprezentată și în anul 2022 în principal de execuția **componentelor și subansamblelor pentru motoare de aviație.** Aceste programe, în profida dificultăților existente pe piața mondială, au reușit să mențină un trend acceptabil, existând în paralel și o continuare a vânzărilor de componente **pentru turbine de gaz**.

Impactul negativ venit din piața externă s-a reflectat concret în acest an prin măsurile pe care o parte dintre clienții TBM au fost nevoiți să le ia din punct de vedere financiar, nu numai prin imposibilitatea de acceptare a unor majorări de prețuri solicitate de TBM pentru anul 2022, acțiune demarată in anul 2021.

Cu toate acestea la finalul anului 2022, s-a reușit finalizarea negocierii cu Leonardo Helicopters pentru actualizarea prețurilor pentru anul 2023, cu marje între 12%-17%. Cu Witzenmann negocierile s-au pozitionat la o actualizare de 5% pentru anul 2023. Se asteapta noile comenzi pentru anul 2023 în conformitate cu cerința Rolls Royce pentru motoarele Pearl.

Este de menționat faptul că în cursul anului 2022 s-au menținut **relațiile de colaborare cu partenerii ce prezintă un potențial semnificativ de afaceri pe piața internațională** (în principal relația de afaceri cu **Rolls-Royce Germania – prin ITP Aero, Witzenmann Germania, Astrofein Germania, Seko Aerospace Cehia, GE Ungaria în domeniul Energy,** alți clienți cu ponderi mai mici în cifra de afaceri a companiei).

Ponderea programelor de export în anul 2022 este detaliată în principal astfel:

Leonardo Helicopters, Italia:	4,4% (2021- 4,00 %)
Programe RR (ITP + Witzenmann + Astrofein):	5,5% (2021-3,88%)
Programe GE_ENERGY:	3,4% (2021-0,71%)
Honda Aero:	0.109% (2021-0,11%)

SISTEMUL INTEGRAT DE ASIGURARE A CALITĂȚII SI MEDIULUI

Sistemul de management a calităţii şi mediului este fundamentat pe baza modelului procesual. Procesele **SMQ&M** sunt proiectate pentru a asigura cadrul de reglementare necesar realizării controlate a produselor/serviciilor Turbomecanica și a asigura evaluarea și evitarea riscurilor de neîndeplinire a obiectivelor privind calitatea și mediul.

Obiectivele managementului calităţii și mediului în **TMB** sunt:

- ✓ asigurarea capabilității Societății de a furniza clienților săi, în mod consecvent, produse și servicii conforme cu cerințele și așteptările lor și cu cele legale și de reglementare și cu respectarea prevederilor standardului de mediu **SR EN ISO 14001;**
- ✓ îndeplinirea obligațiilor de conformare;
- ✓ creșterea performanței de mediu;
- ✓ facilitarea identificării oportunităților de creștere a **satisfacţiei clienţilor săi** prin îmbunătăţirea continuă a proceselor sale;
- ✓ identificarea și gestionarea riscurilor și implementarea oportunităților asociate contextului și obiectivelor societății.

Manualul Calitatii și Mediului este structurat pe secţiuni în conformitate cu prevederile standardelor de referinţă **SR EN 9100, SR EN ISO 9001** și este corelat cu **SR EN ISO 14001** prin procedurile specifice acestui domeniu.

Pe parcursul anului 2022 în domeniul asigurării calității s-au întreprins următoarele acțiuni:

Pentru a se **alinia cerințelor standardelor de referință, autorităților de reglementare și ale clienților săi** și pentru a implementa modificările organizatorice aplicate în acest an în TMB, entităţile structurale TMB au intervenit asupra următoarelor documente ale sistemelor de management al calității și de management al mediului**:**

În anul 2022 s-au elaborat/revizuit 159 reglementări astfel:

CATEGORIE REGLEMENTARE	2022	2021	2020
Proceduri Generale inclusiv Anexe Independente	50	80	37
Standarde de Firma inclusiv Anexe Independente	31	50	31
Instrucțiuni de Lucru specifice inclusiv Anexe Independente	36	49	64
Regulamente inclusiv Anexe Independente	7	9	6
Strategia de asigurare resurse umane inclusiv Anexe Independente	2	1	-
Planuri Calitate inclusiv Anexe Independente	7	3	5
Politici (Politica Salariala, Politica cu privire la Protectia Datelor cu Caracter Personal, Politica Auto) inclusiv Anexe Independente	8	1	1
Manualul Calității și Mediului*	0	1	2
Memorii de Prezentare inclusiv Anexe Independente	18	3	4

**Nota: În anul 2020 Manualul Calității și Manualul Mediului constituiau reglementări distincte, ulterior integrării s-a transformat într-un document integrat*

Directia Calitate şi Organizare a actionat în 2022 în sensul aplicării unei îmbunătățiri continue a modului de organizare și proiectare a sistemului de management al calității.
Un rezultat important obtinut in 2022 este certificarea Turbomecanica, conform cerintelor RMAR 145, de catre Autoritatea Aeronautica Militara Nationala ca **organizatie de intretinere militara** pentru produsele Turmo IV C/CA, Viper 632-41 si 633-47, Allison T56-A7B/A15, Ansamble Mecanice IAR-330, inclusiv agregate si componente ale acestora.

Intr-o etapa ulterioara, care se va derula in 2023, Turbomecanica pregateste certificarea, conform cerintelor RMAR 21G, de catre Autoritatea Aeronautica Militara Nationala ca **organizatie de productie militara** de produse si componente pentru Turmo IV C/CA, Viper 632-41 si 633-47, Allison T56-A7B/A15, Ansamble Mecanice IAR-330, inclusiv agregatele acestora.

Pentru a dovedi conformarea cu cerințele clienților săi, Turbomecanica a susținut **6 audituri de secundă parte** efectuate de aceștia, așa cum este prezentat în continuare:

În aprilie 2022, **Honda Aero** a efectuat online un audit de **supraveghere furnizor** (audit produs) conform cerinţelor specificatiei client **SRM 13711-Q0A-0000**. În auditul derulat echipa de audit **Honda Aero** nu a constatat neconformități si a mentinut **TMB** ca furnizor autorizat.

În iunie 2022, **Leonardo Helicopters** a efectuat on-site un audit de **supraveghere furnizor** conform cerinţelor standardului international **EN 9100:2018** si specificatiei client **QRS-01**. În auditul derulat echipa de audit **Leonardo Helicopters** nu a constatat neconformități si a mentinut **TMB** ca furnizor autorizat.

În august-septembrie 2022, **Safran Helicopters Engines** a efectuat on-site un audit de **evaluare potential furnizor** conform cerinţelor specificatiilor client **GRM-0123, GRP-0087 si G012**. În auditul derulat echipa de audit **Safran Helicopters Engines** nu a constatat neconformități, a apreciat capabilitatile existente si a indicat posibilitati de colaborare viitoare pentru intretinerea unor motoare mai moderne.

În octombrie 2022, **General Electric Power** a efectuat on-site un audit de **supraveghere furnizor** (audit produs si audit proces special) conform cerinţelor client extrase intr-un **checklist.** În auditul derulat echipa de audit **General Electric Power** nu a constatat neconformități dar indica unele corectii si a mentinut **TMB** ca furnizor autorizat.

În noiembrie 2022, **IAR Brasov** a efectuat on-site un audit de **supraveghere furnizor** conform cerinţelor standardelor internationale **EN 9100:2018** si **AQAP 2110:2016**. În auditul derulat echipa de audit **IAR Brasov** a constatat 1 neconformitate minora pentru care s-au stabilit 1 acțiune corectiva (finalizata) si 1 oportunitate de imbunatire (in derulare), fiind mentinut **TMB** ca furnizor autorizat.

În decembrie 2022, **Rolls-Royce** a efectuat online un audit de **supraveghere furnizor** (audit produs clasificat) conform cerinţelor client **SABRe3** extrase intr-un **checklist**. În auditul derulat echipa de audit **Rolls-Royce** a constatat 3 neconformități minore pentru care s-au stabilit 3 actiuni corective (toate finalizate) si a mentinut **TMB** ca furnizor autorizat.

Pentru dovedi conformarea cu standardele si regulamentele aplicabile in activitatea sa, Turbomecanica a susținut **5 audituri de terță parte** efectuate de către autorități/organisme de certificare/supraveghere, așa cum este prezentat în continuare:

În februarie 2022, **Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR)** a efectuat on-site un audit programat pentru **supravegherea autorizării organizației de întreținere civila** conform prevederilor Regulamentului EU nr.1321/2014, Anexa II (Partea 145), Subpartea A. În urma auditului echipa de audit **AACR** a constatat 2 neconformităţi minore pentru care s-au stabilit 5 actiuni corective (toate finalizate) si a mentinut autorizarea TMB ca organizație de intretinere **RO.145.051** din 15.03.2021.

În octombrie 2022, **Autoritatea Aeronautică Militară Naţională (AAMN)** a efectuat on-site un audit programat pentru **evaluarea initială și aprobarea autorizării organizației de întreținere militara** conform prevederilor Regulamentului RMAR 145. În urma auditului echipa de audit **AAMN** nu a constatat neconformităţi si a acordat TMB autorizarea de organizație de intretinere militara **RO.AAMN.145.00006** din 12.12.2022.

În noiembrie 2022, **AEROQ** a efectuat on-site un audit pentru **supravegherea sistemelor de management calitate si mediu** conform prevederile standardelor ISO 9001:2015 si ISO 14001:2015. În urma auditului echipa

de audit **AEROQ** nu a constatat neconformități, menținând certificările pentru sistemele de management calitate și mediu TMB (emise în aprilie 2021 și valide până în 09.11.2023).

În noiembrie 2022, **TUV Nord** a efectuat on-site un audit pentru **recertificarea supravegherea sistemului de management calitate** conform prevederile standardelor ISO 9001:2015 si EN 9100:2018. În urma auditului echipa de audit **TUV Nord** a constatat 1 neconformitate minora pentru care s-au stabilit 3 actiuni corective (toate finalizate), indicând recertificarea sistemului de management calitate TMB (certificatele actuale sunt emise în februarie 2020 și sunt valide până la 22.02.2023).

În noiembrie 2022, **Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR) a efectuat on-site un audit pentru supravegherea continuă a organizației de producție civilă** conform prevederilor Regulamentului EU nr. 748/2012 (Part 21), Subpartea G. În urma auditului echipa de audit **AACR** nu a constatat neconformităţi, menținând autorizarea TMB ca organizație de producție civilă (emisă în decembrie 2014 și evoluată la rev. 2 în august 2020).

Pentru a garanta conducerii TMB, clienților și organismelor de certificare corecta implementare a cerințelor sistemului de management al calității / management al mediului și menținerea eficienței și eficacității acestora, Direcția Calitate şi Organizare a derulat în 2022 audituri interne / externe așa cum se prezintă în continuare:

Audituri interne sistem management calitate și sistem management mediu

Derularea auditurilor interne pentru sistemul de management calitate s-a realizat în conformitate cu Planul de Audit PA-TMB 2022 ed. 1, evoluat ulterior la ed. 2, ed. 3 și ed. 4, aprobat de Directorul General.
În anul 2022 s-au efectuat 25 audituri SMQ în care s-au constatat 49 neconformități pentru care s-au stabilit 79 acțiuni corective care au fost finalizate în proporție de 84,8% (67 finalizate).

Derularea auditurilor interne pentru sistemul de management mediu s-a realizat în conformitate cu Planul de Audit PA-TMB 2022 ed. 1, evoluat ulterior la ed. 2, ed. 3 și ed. 4, aprobat de Directorul General.
În anul 2022 s-a efectuat 2 audituri SMM în care s-a constatat 3 neconformități pentru care s-a stabilit 8 acțiuni corective care au fost finalizate în proporție de 100%.

Audituri interne produs

Derularea auditurilor interne produse s-a realizat în conformitate cu Planul de Audit PA-TMB 2022 ed. 1, evoluat ulterior la ed. 2, ed. 3 și ed. 4, aprobat de Directorul General.
În anul 2022 s-au efectuat 12 audituri produs în care s-au constatat 14 neconformități pentru care s-au stabilit 35 acțiuni corective care au fost finalizate în proporție de 97,1% (34 finalizate).

Audituri interne proces

Derularea auditurilor interne procese s-a realizat în conformitate cu Planul de Audit PA-TMB 2022 ed. 1, evoluat ulterior la ed. 2, ed. 3 și ed. 4, aprobat de Directorul General.
În anul 2022 s-au efectuat 15 audituri proces în care s-au constatat 10 neconformități pentru care s-au stabilit 23 acțiuni corective care au fost finalizate în proporție de 100%.

Audituri externe la furnizori

În septembrie 2022 a fost planificat și efectuat on-site un audit extern (audit produs) la furnizorul **Rezistoterm SRL Iasi** conform cerintelor generale **EN 9100:2018** si cerintelor specifice **TMB**. În auditul derulat echipa de audit **TMB (CAI, CCU, BPT)** a constatat 2 neconformități minore pentru care s-au stabilit 2 actiuni corective (1 finalizata, 1 in derulare), mentinând **Rezistoterm SRL Iasi** ca furnizor acceptat conditionat.

Pentru asigurarea monitorizării performanţei proceselor TMB în scopul creșterii satisfacţiei clienților cu privire la calitatea produselor/serviciilor livrate și sporirii atractivității acestor produse/procese pe piața sectorului aeronautic, în anul 2022 s-au derulat următoarele acțiuni:

Prin procedura generală PG SMQ-05 “Analiza managementului” sunt stabiliţi indicatorii necesari atingerii obiectivelor strategice privind calitatea si mediul şi care influenţează nivelul de satisfacţie client. Evoluția acestor indicatori în 2022 este prezentată în continuare:

- **Indicatorul strategic I1** (gradul de respectare a programului de producție) are un trend crescător și se încadrează în obiectivul propus de minim 97%, având o valoare globală de 99,69%. Acest fapt relevă că este respectat programul de producție, iar nerealizările sunt foarte mici.

- **Indicatorul strategic I2** (gradul de respectare a planului de vânzare) are un trend descrescător și se încadrează în obiectivul propus de minim 97%, având o valoare globală de 97,48%. Acest fapt relevă că este respectat planul de vânzari, dar există întârzieri ale TMB în livrările pentru clienții externi Leonardo Helicopters, ITP Aero, Honda Aero și Witzenmann și pentru clientul intern IAR.

- **Indicatorul strategic I211+I212** (pierderi datorate modificarii comenzilor de vanzare) are trend crescător și se încadrează în obiectivul propus de maxim 3%, având o valoare globală de 2,52% (din care TMB are 2,40% și clienții au 0,13%).

- **Indicatorul strategic I3** (gradul de nerespectare a cerinţelor documentaţiei tehnice de execuţie - neconformităţi şi rebuturi) are un trend crescător și se încadrează în obiectivul propus de maxim 0,75%, având o valoare globală de 0,09%. Acest fapt relevă că în TMB sunt respectate cerințele documentației, iar abaterile (transpuse în neconformități și rebuturi) au o pondere mică.

- **Indicatorul strategic I4** (gradul de neasigurare a conformităţii produselor/serviciilor livrate - reclamaţii) are un trend descrescător și se încadrează în obiectivul propus de maxim 1,0%, având o valoare globală de 0,66%; dacă se exclud reclamațiile neconfirmate/respinse/nejustificate tehnic, indicatorul ajunge la valoarea globală de 0,56%, încadrându-se de asemenea în obiectivul propus (maxim 1,0%). Acest fapt relevă că TMB asigură conformitatea produselor/serviciilor livrate iar reclamațiile au o pondere mică.

- **Indicatorul strategic I4pg** (pierdere procentuala externa - reclamatii) are trend descrescător și nu se încadrează în obiectivul propus de maxim 0,5%, având o valoare globală de 0,97%; daca se exclud cele 6 comenzi inregistrate ca reclamatii/sesizari, cu costuri de interventie, dar nejustificate tehnic conform documentatiei de intretinere, produsele subiect continuand utilizarea sub supraveghere, valoarea globala recalculata este 0,44% care se încadrează în obiectivul propus de maxim 0,5%.

- **Indicatorul strategic I41** (durata de timp pentru rezolvarea reclamatiilor) are trend descrescător și se încadrează în obiectivul propus de maxim 30 zile, având o valoare globală de 27 zile (pentru rezolvare în TMB) și 5 zile (pentru rezolvare la clienții/în exploatare).

- **Indicatorul strategic I42** (rata reclamatiilor in garantie pentru produsele reparate) are trend descrescător și se încadrează în obiectivul propus de maxim 25%, având o valoare globală de 12,83%.

- **Indicatorul strategic I43** (rata de recurenta a produselor reclamate) are trend descrescător și nu se încadrează în obiectivul propus de maxim 25%, având o valoare globală de 34,38%.

- **Indicatorul strategic I44** (mediana duratei de reclamatie a produselor de la livrare) are trend descrescător și nu se încadrează în obiectivul propus de minim 250 zile, având o valoare de 143 zile la finalul anului 2022.

- **Indicatorul strategic I5** (costurile non-calității) are un trend crescător și nu se încadrează în obiectivul propus de maxim 600.000 ron/an, având o valoare globală de 1.411.753 ron în anul 2022. Dacă se exclud costurile de tratare a celor 6 comenzi inregistrate ca reclamatii/sesizari dar nejustificate tehnic conform documentatiei de intretinere, atunci valoarea indicatorului este de 673.569 RON, care este mai apropiata de obiectivul de max. 600.000 RON.

- **Indicatorul strategic I6** (realizare cifră de afaceri aferentă perioadei de raportare) se va calcula la 28.02.2023 și se va raporta în următoarea ședintă de analiză a managementului; dupa trim. III-2022, valoarea atinsa este 91.545.691 lei fiind peste tinta de 73.714.279 lei.

- **Indicatorul strategic I7 (**grad de realizare marjă profit net) se va calcula la 28.02.2023 și se va raporta în următoarea ședință de analiza a managementului; dupa trim. III-2022, valoarea atinsa este 2,7% fiind sub tinta de 10%.

În domeniul **proceselor speciale și al activității laboratoarelor de calitate** și în anul 2022 s-a continuat **politica de satisfacere a cerințelor clientului,** cât și creșterea nivelului de atractivitate prezentat de societate pentru potențialii clienti activi în domeniul industriei aeronautice prin următoarele acțiuni:

Acreditare procese speciale

Evenimentele cu cea mai puternică semnificație privind creșterea nivelului de atractivitate a TMB în piata industriei aeronautice rămân acreditările **Nadcap** ale proceselor speciale instalate.

În anul 2022 s-au reacreditat prin 4 audituri Nadcap următoarele procese speciale:

În ianuarie 2022, **Nadcap** a efectuat un audit de supraveghere a **proceselor CND TMB** conform cerinţelor AC7108. În auditul derulat, Nadcap a constatat 5 neconformități minore pentru care s-au stabilit 21 acțiuni corective (toate finalizate), iar procesele CND TMB au fost incluse în **Program de Merit pentru 24 luni**, reacreditarea fiind acordată până la 31.05.2024.

În februarie-martie 2022, **Nadcap** a efectuat un audit de supraveghere a **proceselor de sudare TMB** conform cerinţelor AC7110. În auditul derulat, Nadcap nu a constatat neconformități, iar procesele de sudare TMB au fost incluse în **Programul de Merit pentru 24 luni**, reacreditarea fiind acordată până la 31.05.2024.

În august 2022, **Nadcap** a efectuat un audit de supraveghere a **procesului ecruisare TMB** conform cerinţelor AC7117. În auditul derulat, Nadcap a constatat 2 neconformități minore pentru care s-au stabilit 10 acțiuni corective (toate finalizate), iar procesul ecruisare TMB a fost inclus în **Programul de Merit pentru 18 luni**, reacreditarea fiind acordată până la 31.05.2024.
În septembrie 2022, **Nadcap** a efectuat un audit de supraveghere a **proceselor chimice TMB** conform cerinţelor AC7108. În auditul derulat, Nadcap a constatat 1 neconformitate minora pentru care s-au stabilit 5 acțiuni corective (3 finalizate), iar procesele chimice TMB au fost incluse în **Programul de Merit pentru 24 luni**, reacreditarea fiind acordată până la 30.11.2024.

Certificări de procese de secundă parte

Certificări Leonardo Helicopters

În anul 2022 s-au menținut calificările proceselor speciale TMB obținute anterior aplicabile articolelor **Leonardo Helicopters** și s-au prelungit calificările următoarelor procese speciale:
- Liquid Penetrant Inspection (IT12/0193/04: valabil până la 11.01.2025);
- Etch Inspection of Hardened Steel Parts (IT012/0397/03: valabil până la 15.03.2025);
- Casting Impregnation (IT12/0475/03: valabil până la 01.07.2025)
- Heat Treatment of Steel Alloys (Normalizing, Hardening and Tempering for low-alloyed steels, Precipitation hardening of PH steels (sect. IV), Hardening and Tempering for stainless steel (sect. III)) (IT12/0195/07: valabil până la 02.12.2025);
- Heat Treatment of De-Embrittlement and Stress Relief (IT013/0165/04: valabil până la 31.12.2025);
- Chromic Acid Anodizing (IT13/0148/04: valabil până la 31.12.2025).

Certificări PZL Swidnik

În anul 2022 s-au menținut calificările proceselor speciale TMB obținute anterior aplicabile articolelor **PZL Swidnik** și s-au prelungit calificările următoarelor procese speciale:
- Heat Treatment of Steel Alloys (PL10/0043/04: valabil până la 23.09.2025);

Certificări General Electric

În anul 2022 s-au menţinut certificările de procese speciale şi de laborator obţinute anterior de TMB din partea **General Electric Aviation** și s-au prelungit certificările de procese reacreditate de Nadcap (la care se emit certificate GT193 pentru perioada în care se menţine acreditarea NADCAP – Control Nedistructiv, Procese Chimice, Sudare).

Certificări Rolls-Royce

În anul 2022 s-au mentinut **aprobările** obținute anterior de TMB din partea **Rolls-Royce Civil & Defense Aerospace** in conformitate cu **Certificate of Approval for Quality Management System & Processes** (fără termen de expirare).

Certificări Avio Aero

În anul 2022 s-au menținut calificările proceselor speciale TMB obținute anterior aplicabile produselor **Avio Aero** și nu s-au prelungit calificări de procese speciale.

Introducere de repere noi în producție

Pentru clientul **Leonardo Helicopters (Italia)** s-au întocmit **16 dosare FAI (8 repere TGB si 8 repere MGB)** care au fost aprobate de client. Prin actualizarea acestora se continuă imbunatatirea fabricatiei reperelor solicitate de client pentru Cutia de Transmisie Spate și pentru Cutia de Transmisie Principală a elicopterelor **AW109/AW119.**

Pentru clientul **Witzenmann (Germania)** s-au întocmit **3 dosare FAI** care au fost aprobate de client. Prin actualizarea acestora se continuă imbunatatirea fabricatiei reperelor solicitate de acest client.

ATENUAREA SCHIMBĂRILOR CLIMATICE PRIN ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI DE MEDIU ȘI PREVENIREA POLUĂRII

Turbomecanica a obţinut **Autorizaţia Integrată de Mediu** Nr. 05/2016 revizuită în 21.02.2020 valabilă până în 2026 pentru activitatea „Tratarea de suprafaţă a metalelor sau a materialelor plastice prin procese electrolitice sau chimice în care volumul cuvelor este mai mare de 30m^3 ”.

Pentru conformarea deplină cu prevederile autorizaţiei integrate de mediu s-au stabilit o serie de obiective şi actiuni, majoritatea acestora au fost realizate, iar cele nerezolvate au fost cuprinse în Programul Sistemului de Management al Mediului al TBM şi în Planul de Investiţii.

Autorizaţia Integrată de Mediu, Autorizaţia de Gospodărire Ape, precum şi Acordul de Preluare ape uzate îi conferă societăţii dreptul de funcţionarea în condiţii legale, printr-o monitorizare permanentă funcţionarii corespunzătoare a instalaţiilor de depoluare şi a utilajelor existente pe amplasamentul companiei.

În anul 2022, nu s-au înregistrat incidente de mediu.

În urma controalelor Gărzii Naţionale de Mediu efectuate în 2022, Societatea s-a obligat, să asigure monitorizarea continuuă prinvind starea de funcţionare a instalaţiilor pentru ca acestea să nu genereze emisii de poluanţi care să depăşească valorile limita admise de lege şi în cazul în care acest lucru se intâmplă să sisteze funcţionarea până la remediere.

În vederea preveniri unei situaţii de urgenţă care poate să pună in pericol calitatea mediului şi sănătatea oamenilor, TBM a desemnat echipe de intervenţie pentru toate zonele cu risc din societate. Periodic se realizează exerciţii de simularea a posibilelor situaţii avarie din care poate rezulta o poluare accidentală. Exerciţiile au ca scop constientizarea personalului pentru evitarea accidentelor de orice natură.

De asemenea prin Programul de monitorizare şi măsurare al sistemului de management mediu, toate instalaţiile de depoluare existente pe amplasament sunt monitorizate saptămânal şi verificate periodic prin Program de mentenenţă preventiv predictivă echipamente tehnologice, privind funcţionalitatea acestora în condiţii normale

Turbomecanica este în permanență preocupată de protejarea mediului și este angajată ca în măsura în care activitatea o permite, să reducă generarea de deșeuri periculoase și nepericuloase.

În anul 2022, Turbomecanica a demonstrat că acțiunile cu privire la **reducerea cantității de deșeuri periculoase** au fost eficace, chiar dacă cantităţile a fost mai mari decât în 2021. Creşterea se datorează deprecierii soluţiilor chimice ale proceselor de acoperiri de suprafaţă.

Totodată, ponderea privind cantitatea de **deșeurilor nepericuloase** a crescut comparativ cu anii precedenți deoarece TBM este în proces de modernizare a secţiilor de producţie, înlocuind maşini unelte vechii şi neproductive cu centre uzinale de ultima generaţie.

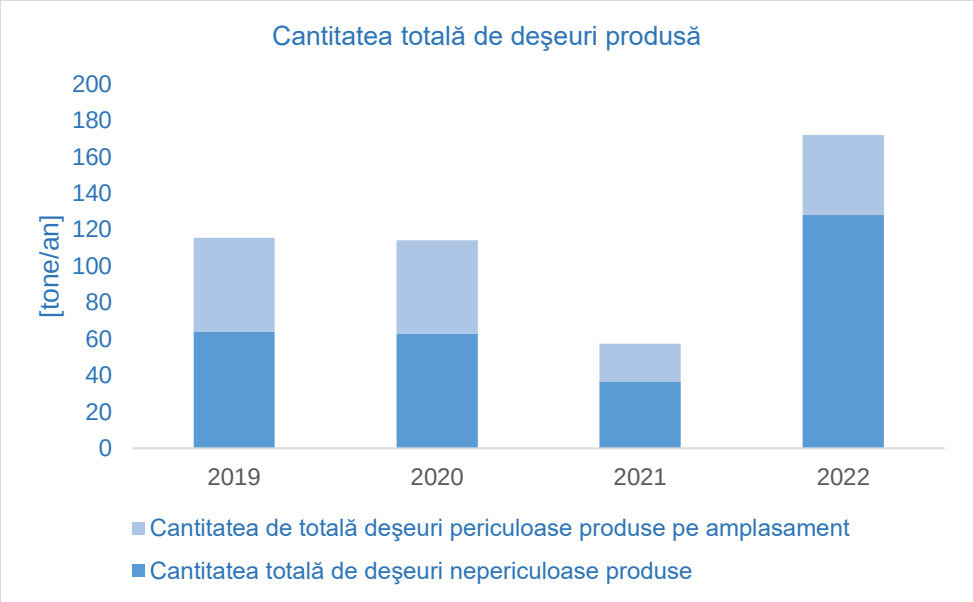

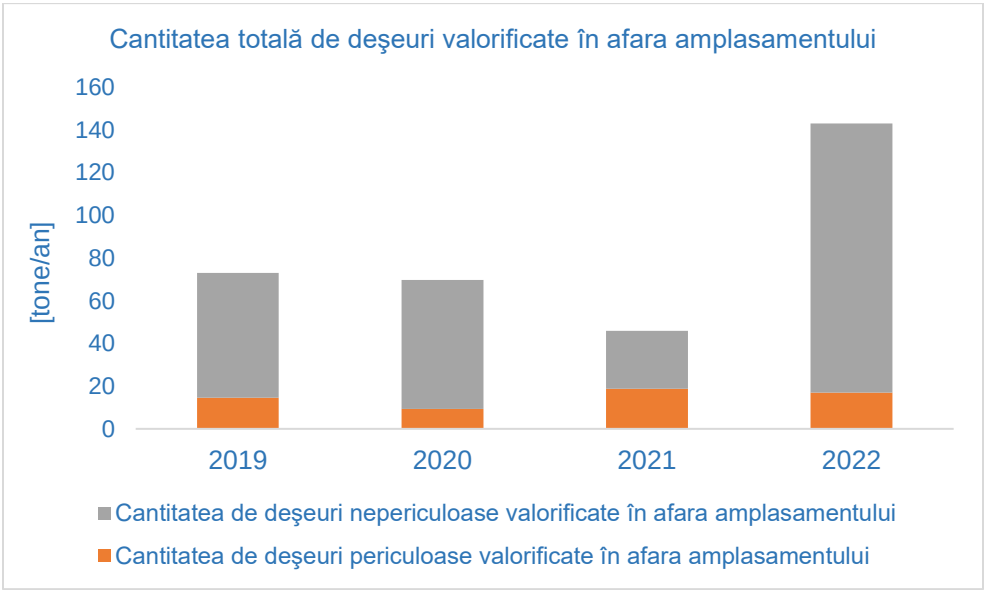

În cursul anului 2022, **Turbomecanica** a implementat măsuri cu **impact major asupra îmbunătățirii performanței de mediu și prevenire a poluării :**

- S-a schimbat sistemului de filtre de captarea a emisiilor pe linia de Argintare;
- S-a hotărât achizitionarea şi montarea unui sistem de filtrele cu eficienţă de captare a emisiilor de metale grele (Cupru, Cadmiu, Crom) şi a pulberilor eliminate în procesele speciale.
- S-a achiziţionat o staţie de demineralizare apă cu un debit de 7,5mc/h pentru a eficientiza timpul de umplere cu apă demineralizată a bailor de spălare aferente proceselor speciale şi de a reduce cantităţii de substanţe chimice utilizate la regenerarea răşinilor schimbătoare de ioni;
- S-a hotărât aprovizionarea de materii prime (substanţe periculoase) în cantităţi optime, în funcţie de stocurile existente şi a necesarului de utilizare pe baza comenzilor în lucru, pentru evitarea situaţiei privind expirarea acestora în vederea diminuării cantităţilor de deşeuri periculoase.

Turbomecanica, prin prisma activităţii desfăşurate utilizează solvenţi organici cu compuşi organici volatili, care intră sub incidenţa prevederilor legale. Compuşii organici volatile, COV-urile, sunt o categorie importantă de poluanţi atmosferici, frecvent întâlniţi în atmosferă ca rezultat al activităţilor umane.Principala activitate a companiei care generează emisii cu compuşi organici volatili este procesul de degresare piese, solventul organic folosit fiind tetracloroetilena.

În urma efectuării calculului consumului de emiisii cu COV rezultă faptul că acesta se regăseşte sub limita admisă de lege după cum urmează :.

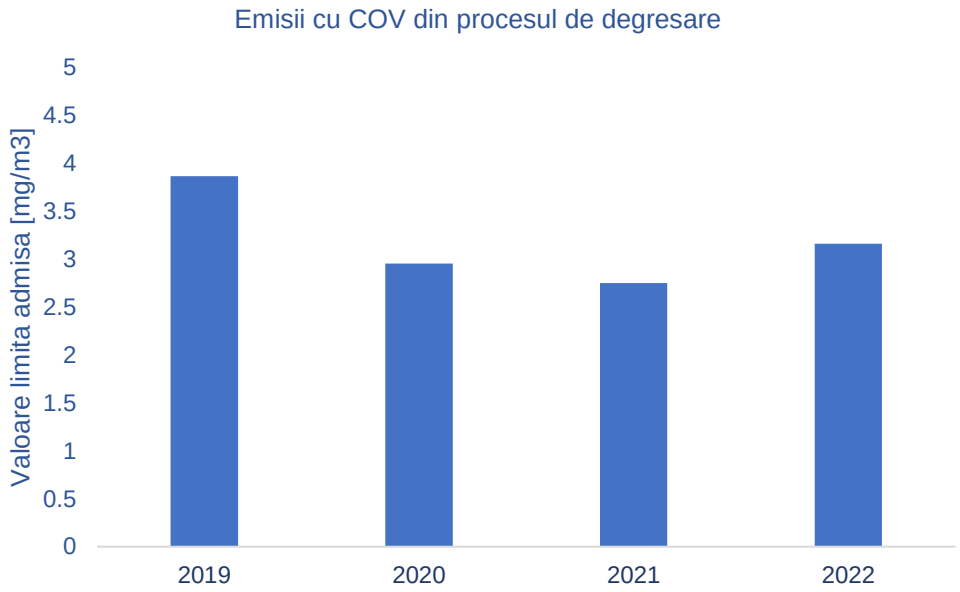

În urma efectuării măsurătorilor semenstriale, de către laboratoare acreditate in domeniul protecţiei mediului, rezultă faptul că, valorile emisiilor cu COV eliminate în procesele de vopsire şi de analize chimice de laborator sunt sub limita admisă de lege, după cum se poate observa din graficile următoare :

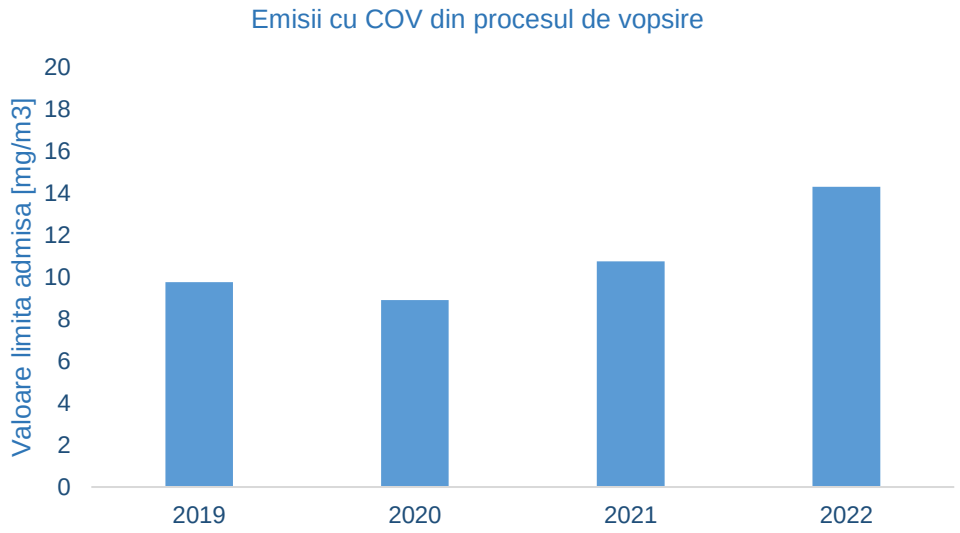

Totuși, trebuie avut în vedere că înregistrările emisiilor și cantitățile de deșeuri sunt dependente de nivelul de activitate specific.

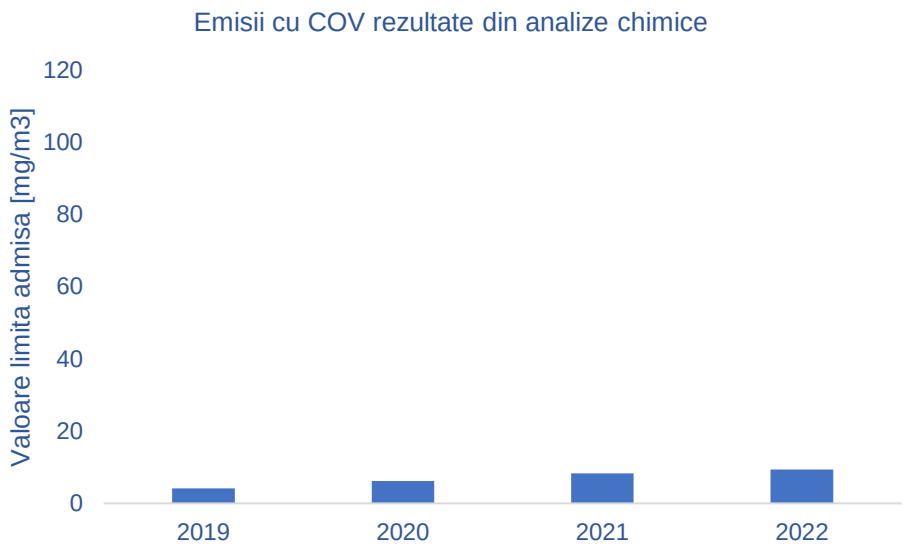

Turbomecanica, prin măsurile adoptate are în vedere limitarea impactului asupra mediului și eliminarea proportionalității dintre creșterea activității și impactul asupra mediului.

Creştera valorii emisiilor cu COV, cât şi creşterea consumului de solvenţi organici (Tetracloroetilena), in 2022 faţă de 2021 s-a datorat creşteri volumului de producţie.

PROTECȚIA NUCLEARĂ

Turbomecanica s-a angajat într-un plan de **transfer materiale nucleare** MSRR8014 pe 10 ani în vederea diminuării materialului radioactiv existent. Transferul se realizează către RATEN - Institutul de Cecetări Nucleare –Pitești.

În anul 2022, în continuarea programul pe 10 ani, a fost transmisă spre ofertare către ICN Piteşti solicitarea transferului celei de-a treia tranşe de 10% din cantitatea de materiale radioactiv deţinută, urmând ca în anul 2023 să se analizeze oferta și în măsura în care aceasta este competitivă,având in vedere monopolul deținut de RATEN să se continue programul.

CONFORMAREA CU REGULAMENTUL REACH

Conform Regulamentului 1907/2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), Turbomecanica este încadrată ca utilizator în aval de substanțe în stare pură și amestecuri de substanțe.

Substanțele sunt utilizate în procesul de acoperiri metalice de suprafață a pieselor realizate de TBM, în condiții de siguranță privind sănătatea lucrătorilor și a protecției mediului.

Toti furnizorii de substanțe chimice și de amestecuri de substanțe chimice de la care TBM aprovizionează substanțele și amestecurile de substanțe sunt autorizați de către Agenția Europeană pentru produse chimice (ECHA).
Furnizori pun la dispoziția TBM toate informațiile privind substanța chimică/amestecul prin Fișa cu date de securitate material.

TBM ține evidența strictă a substanțelor chimice și amestecurilor de substanțe chimice identificare REACH și instruiește în mod continuu oameni implicați în procesul de acoperiri metalice de suprafață privind modul de utilizare și manipulare a substanțelor și/sau amestecurilor de substanțe, conform prevederilor fisei cu date de securitate a substanței/amestecului pentru a preveni producerea de accidente de orice natura.

Societatea pune la dispoziția furnizorilor de substanțe, informații privind apariția anumitor factori de risc ale substanței/amestecurilor în momentul utilizări acestora, ce pot influenta sănătatea omul, precum și apariția unor situații nefavorabile asupra mediul.

Aceste informații ajutând furnizorul în realizarea unor noi scenari de expunere ale substantelor chimice pentru prevenirea oricăror situații nedorite sau încadrarea substanței chimice într-o clasă cu risc mai ridicat decât era inițial.

La cererea clienților săi, TBM furnizează toate informațiile cu privire la cantitatea de substanță chimică identificată REACH cu care piesele sunt îmbogățite, precum și gradul risc care poate afecta sănătatea oamenilor care intră în contact cu produsul realizat in companie.

RESURSA UMANĂ

CODUL DE CONDUITA ȘI ETICĂ – PRINCIPII ȘI VALORI

Conducerea Turbomecanica și-a asumat ca principiu fundamental în desfășurarea activității principii și valori care determină crearea unui parteneriat strategic între conducere, management și angajati prin:

- ✓ Conducere bazată pe obiective strategice și operaționale clare;
- ✓ Dezvoltarea unui profil profesional și personal al angajaților corespunzător celor mai înalte standarde de etică profesională și pregătire tehnică;
- ✓ Instruirea permanentă și motivarea pe termen lung a angajaților, asigurând satisfacția în muncă și loialitatea față de companie;
- ✓ Managementul carierei și managementul performanței;
- ✓ Crearea unui climat intern modern și adecvat afirmării spiritului de echipa;
- ✓ Etică în afaceri și în echipă, onestitate;
- ✓ Lipsa toleranței față de încălcarea drepturilor omului;
- ✓ Lipsa toleranței față de discriminare și hărțuire;
- ✓ Lipsa toleranței față de corupție, dare de mită și spălare de bani;

Aceste **principii și valori sunt integrate în sistemul de management al calității și mediului**, prin Regulamentul intern care este instruit angajaților Turbomecanica anual.

Regulamentul intern prevede capitole distincte și specifice cu privire la poziția Societății în ceea ce privește principiile enumerate.
Contractul Colectiv de Munca 2022-2023 prevede linii directoare cu privire la standardele Societății în ceea ce piveste codul de conduită și etică.
Societatea descurajează conflictele de interese și impune angajaților să evite orice situație care poate afecta capacitatea acestora de a acționa în interesul societății.

Datorită expunerii la nivel internațional, Turbomecanica are în vedere **politicile anticorupție existente la nivel internațional și de asemenea impuse sau recomandate de către partenerii de afaceri**. În anul 2022, Turbomecanica nu a înregistrat niciun caz de corupție, spălare de bani, dare de mită și nu a fost parte în nicio acțiune judiciară pentru comportamente neetice sau corupte.

PERSONALUL NOSTRU

Strategia de asigurare Resurse adoptata de companie a asigurat derularea activităților de Producție, Tehnic și Conformitate, Calitate și Organizare, Resurse Umane, Financiar - Contabilitate, Juridic, Marketing și Vânzări in conditii de eficienta chiar daca piata fortei de munca nu ofera paleta de specializari necesare industriei aeronautice.
Totalul personalului **TMB** la data de 31.12.2022 a fost de **461** salariați în scădere față de anul trecut cu **40** de persoane.
Vârsta medie a personalului la data de 31.12.2022 a fost de **48 ani** aceeasi ca in anul 2021.

Asigurăm diversitatea printr-un echilibru a repartizării între sexe și ținând cont de specificul activității astfel structura personalului este următoarea:

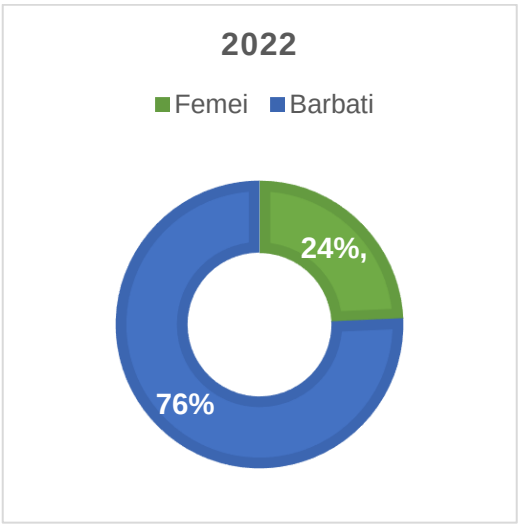

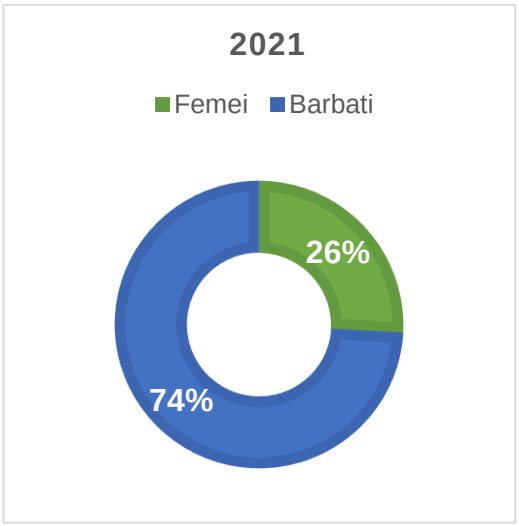

În perioada ianuarie - decembrie **2022**, au plecat din societate un număr de **93** salariați (dintre care **11** pensionați) și au fost angajate **53** persoane.

Total cheltuieli cu salariile și beneficiile angajaților, efectuate în anul 2022, a fost în suma de 52.742.599 lei (2021: 53.408.568 lei), din care:

CHELTUIELI	2022	2021
cheltuieli cu salarii:	46.200.894	47.034.576
cheltuiala cu tichetele acordate salariaților	4.310.600	4.091.470
cheltuieli privind contribuția asiguratorie de muncă	1.039.566	1.058.426
alte cheltuieli privind asigurările și protecție socială (ajutoare)	254.850	253.900
cheltuieli cu contribuția societății la asigurări de sănătate alte cheltuieli (CCM)	936.689	970.196

Ponderea cheltuielilor cu personalul în cifra de afaceri realizată pe anul **2022** a fost de **37.90%** înregistrând o diminuare cu **2.77 %** față de anul **2021**.

Costurile implicate în procesul de recrutare au fost de aproximativ **63.695 lei** reprezentând costurile achiziției de servicii de recrutare și abonamente la site-uri specializate.

În ceea ce privește gradul de sindicalizare al societății, **55.74%** dintre salariații societății sunt membrii de sindicat.

Referitor la nivelul de pregătire și specializare a personalului, situația se prezintă astfel:

PREGĂTIRE ANGAJAȚI	2022	2021	2020
studii superioare	31.02 %	31.34 %	31.38%
salariați cu studii liceale și postliceale	39.91 %	40.32 %	41.40%
salariați absolvenți de școală profesională	23.86 %	23.35 %	22.49%
salariați absolvenți de școală generală	5.21 %	4.99 %	4.73%

Raporturile dintre administrație și salariați sunt reglementate în baza Contractului Colectiv de Munca pe anii **2022-2023**. Climatul socio-profesional este monitorizat permanent, existând un sistem de comunicare între partenerii sociali care să nu permită apariția de stări conflictuale, care de altfel în **2022** au fost inexistente.

INSTRUIRI PERSONAL

Politica de personal a societății cu privire la pregătirea profesională a personalului a fost bine susținută în ceea ce privește pregătirea internă. Instruirile s-au derulat în conformitate cu Planului de Pregatire Profesionala Anual aprobat pentru anul **2022**.

Cursurile interne sunt sustinute de lectori din cadrul specialistilor nostri avand si pregatire de formatori.

In anul **2022**, in cadrul **Turbomecanica** conform Planului anual de Pregatire Profesionala s-a derulat pregatirea specifica pentru asigurarea mentinerii competentelor necesare operatorilor, inspectorilor si laborantilor pentru procese speciale si laboratoare.

Au beneficiat de pregatire profesionala **378** de angajati in cadrul cursurilor de Atestare/Autorizare si , de Calificare profesionala, atat intern cat si externn precum si in cadrul altor tipuri de Instruiri. Nmarul total de ore alocat pregatirii profesionale a fost de **10.659**. Unele dintre cursuri cu durata mare de derulare vor continua si in anul **2023**.

Pentru personalul de conducere a fost alocat un buget pentru cursuri MBA,cu durata de 2 ani care se desfasoara pe parcursul anilor universitari **2021-2023** avand o valoare de 5.000 Eur

Pentru pregatirea salariatilor care au participat la cursuri de calificare profesionala externe, s-a cheltuit suma de **131.812 lei.**

Pregatirea specifica pentru asigurarea mentinerii competentelor necesare operatorilor, inspectorilor si laborantilor pentru procese speciale si laboratoare, desfasurata conform Planului anual de Pregatire Profesionala in anul **2022**, este structurata astfel :

TIP CURS	2022		2021	
	Nr. ore	Nr. Participanti	Nr. ore	Nr. Participanti
Curs Atestare/Autorizare	810	340	1.283	405
Curs Calificare Interna	9.460	20	12.470	27
Curs Calificare Externa/Instruiri	143	13	3.056	88
Curs Calificare Externa	246	5	n/a	2
TOTAL	**10.659**	**378**	**16.809**	**522**

Pentru a asigura resursele umane necesare derularii activitatilor de fabricatie de piese pentru **motoare de aviaţie** si de intretinere a **motoarelor turboreactoare, turbomotoare, ansamble mecanice de elicopter, componente şi agregate** specifice acestora, precum şi realizarea de **produse industriale de înalt nivel tehnologic, componente şi agregate**, TBM a adoptat solutia pregatirii practice a elevilor din clasele 9-11 in cadrul invatamantului dual, derulat in parteneriat cu colegiile tehnice .

Turbomecanica a incheiat parteneriate cu 4 colegii tehnice pentru aceasta forma de invatamant si a mediatizat oferta societatii in Bucuresti si imprejurimi pentru a stimula interesul absolventilor de clasa a 8-a si a parintilor acestora pentru domeniul de activitate in care opereaza si generarea dorintei de a deveni parte din echipa Turbomecanica

Pe parcursul celor 3 ani de studiu Turbomecanica depune eforturi sustinute pentru a transmite elevilor cunostintele teoretice si practice necesare calificarii copiilor in meseriile de Mecanic aviatie, Operator CNC, Mecanic de mecanica fina sau strungar, frezor .

Pe lângă experienţa practică, elevii care au incheiat cu TBM contracte pentru invatamant dual primesc :

- prima de 800 lei daca obtin medii peste 7 la examinarile pe parcursul practicii si au o prezenta de 100% .
- prima de 300 de lei suplimentara daca au medii peste 8 .
- decontare transport si echivalentul unei mese calde pe perioada stagiilor de pregatire practica ,
- angajare in TMB la sfarsitul celor 3 ani daca obtin diploma de calificare cu note peste 7.

Totalul elevilor inscrisi la TMB in invatamantul dual in anul **2022** a fost de **125** de elevi si va continua sa creasca in urmatorul an scolar.

In urma incheierii primului ciclu complet de invatamant dual, Societatea a angajat in anul 2022 7 Mecanici, 5 operatori PM, 1 Metrolog si 1 controlor conformitate

Totalul cheltuielilor cu invatamantul dual efectuate în anul **2022**, a fost în suma de **945.993 lei** înregistrând o diminuare cu **9.70 %** față de anul **2021**.

EVALUAREA ASPECTELOR LEGATE DE SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ

Securitatea și sănătatea în muncă în cadrul Turbomecanica reprezintă o prioritate în politica societății.

Întreaga activitate a Societății are la bază principiul îmbunătățirii continue a condițiilor de producție, cu efecte directe în creșterea securității și sănătății în muncă.

Permanent, atât prin activitățile desfășurate de lucrătorii din cadrul FSSM, cât și prin conducerile operative de la nivelul fiecărui compartiment, sunt monitorizate condițiile de realizare a activității de producție, astfel încât să fie respectate condițiile de securitate a activității întregului personal.

În anul 2022, s-au continuat investițiile începute în perioada anterioară pe direcția îmbunătățirii condițiilor de muncă și retehnologizării, astfel:

Au continuat lucrările de modernizare tehnologică, si anume:

- În cadrul secției de procese speciale SPSP (cu spațiile de producție: Tratamente Termice (TT), Acoperiri de Suprafata (AS) și Vopsitorie) au continuat lucrările pentru îmbunătățirea conditiilor de productie/microclimatului de lucru, prin modernizarea instalațiilor de ventilație și evacuare/tratare noxe, si anume:
  - Au inceput lucrarile de modernizare a instalatiei de ecruisat SHOPP1D, prin inlocuirea sistemului de filtrare refacere captuseala interioara si panou de comanda;
  - Modernizare generator ENDO tip GEN 20-E ;
  - Modernizarea instalatiei de demineralizare apa recirculata prin inlocuirea rezervoarelor, circuitelor de apa

- În cadrul secției Montaj Încercări (SMI) au fost finalizate lucrarile de extindere si, respectiv, au fost puse in functiune podurile rulante din zonele Motoare si Ansamble mecanice ;

- Au fost reamenajate spații de lucru/compartimentari in zonele de Incercari Agregate si Control Motoare/Agregate'

- De asemenea, sistemele de evacuare noxe de la bancurile de probe VIPER si TURMO au fost verificate si, dupa caz, au fost inlocuite elemente din structura acestora pentru mentinerea in parametrii normali de functionare.

- Inlocuirea mai multor utilaje din cadrul sectiei prelucrari mecanice pentru eficientizarea procesului de productie.

Înainte de începerea perioadelor cu temperaturi extreme au fost luate măsurile necesare pentru asigurarea unui mediu de lucru corespunzător, prin controlul și întreținerea instalațiilor de apă-canal, instalatiilor de climatizare, precum si a instalatiilor de incalzire cu panouri radiante asigurându-se funcționarea la parametrii normali.

În toate spațiile Societății – spații de producție, administrative, magazii etc au fost efectuate verificări periodice privind funcționarea în condiții optime a sistemelor de detecție și alarmare la incendiu.

Prin programul de securitate și sănătate în muncă pentru anul 2022, s-au desfășurat toate activitățile necesare pentru respectarea cerințelor prevăzute de Legea Securității și Sănătății în muncă nr. 319/2006 și a normelor metodologice de aplicare, precum și a celorlalte acte legislative din domeniu, în vigoare.

În conformitate cu Planul de Prevenire si Protectie TMB s-au aplicat măsurile necesare care să asigure îmbunătătirea nivelului securității și al protecției sănătății lucrătorilor;

- s-au completat permanent materialele de SSM, conform legislației actuale, care se utilizează la efectuarea instructajelor periodice de SSM pentru angajați precum și pentru stabilirea măsurilor necesare desfășurării în condiții de securitate a proceselor tehnologice;

- s-a continuat achiziția de echipament de protectie si de lucru pentru tot personalul TBM, atât pentru cel existent, cât și pentru cel nou angajat;

- s-a asigurat aprovizionarea cu materiale igienico-sanitare (creme de protecție, pastă curățare mâini etc.) în conformitate cu prevederile din Normativul intern;

- au fost achiziționate materialele necesare pentru completarea truselor medicale de prim ajutor și au fost asigurate medicamente de uz general pentru prima urgență (inclusiv spray împotriva arsurilor pentru posturile de lucru unde se lucrează cu temperaturi ridicate: sudură și debitare în jet de plasmă etc.);

- au fost achiziționate periodic soluții de spălare urgentă a ochilor pentru personalul care isi desfasoara activitatea in zonele cu risc chimic: secțiile SPSP: Galvanizare, Stocare-Ambalare și Vopsitorie și laboratorul de analize chimice.

- măști de protecție respiratorie pentru personalul din cadrul SPSP, Laboratorul de control nedistructiv, din cadrul colectivului de Tăiere cu jet de plasmă, precum și pentru personalul care desfășoară activități de șlefuire și ajustură;

- pentru personalul din cadrul SPM care desfasoara activitati in zone cu temperatura scazuta au fost asigurate capisoane/cagule pentru protectia capului

- au fost achiziționate periodic manusi de protectie (chimica, mecanica, etc.) pentru personalul lucrativ, precum si centuri de protectie abdominala si/sau lombara pentru personalul din sectiile SPM-presaj, SPSP si partial ATD.

- pentru personalul ale cărui activități se desfășoară în mediu toxic, a fost achiziționat, periodic, conform normativelor în vigoare, antidot/alimentație de protecție constând în lapte praf și apă minerală;

- s-au prelungit autorizațiile instalațiilor de ridicat și instalațiilor sub presiune deținute de Societate (în conformitate cu prescripțiile CNCIR);

Și în semestrul I al anului 2022 au fost mentinute măsurile aplicate pentru asigurarea protecției împotriva contaminării cu SARS-CoV2, și anume :

- termometre medicale laser pentru verificarea temperaturii fiecărui salariat, precum și termoscannere la cele doua porți de acces în TBM;
- distribuirea de echipamente individuale de protecție (mănuşi de unica folosinta, măşti de protecție a respirației, echipament de lucru), purtarea măştilor de protecție fiind obligatorie pe intreg perimetrul companiei, pentru toți salariații precum si pentru vizitatori/colaboratori;
- asigurarea de teste antigen rapid pentru detectarea contaminarii cu virusul SARS-CoV2 ;
- igienizarea spațiilor şi a suprafețelor de lucru, dotarea fiecărei zone/sectii/spatiu de lucru cu dezinfectant spray atât pentru mâini cât şi pentru suprafețe ;
- covoraşe la toate intrările din clădiri, umezite la fiecare 3 ore cu soluție dezinfectantă bazată pe clor ;
- dozatoare cu dezinfectant pentru mâini, prevazute cu senzor, la toate intrările din clădiri/spații de lucru;

- dezinfectarea la intervale regulate de 2 ore a tuturor zonelor de utilizare comună: grupuri sanitare, săli de mese, holuri de acces ;
- reamenajarea spatiilor de lucru/birourilor în secțiile de producție și spațiile administrative, în vederea respectării reglementărilor stabilite pe perioada stării de alertă și/sau urgență cu privire la asigurarea distanțării fizice în timpul desfășurării activităților;
- program de lucru decalat în cadrul spațiilor administrative/birouri și secții de producție astfel încât să nu se creeze aglomerări ale personalului;
- Pictograme/semnalizare SSM, dispoziții ale conducerii cu privire la măsurile aplicate în TBM pentru prevenirea contaminării cu SARS-CoV2.

SUPRAVEGHEREA STĂRII DE SĂNĂTATE A SALARIAȚILOR ȘI A APTITUDINII ÎN MUNCĂ

Investigațiile anuale obligatorii de medicina muncii/control medical periodic pentru personalul TBM s-au desfășurat la sediul TBM, în doua etape, de catre echipa medicala mobila a furnizorului de servicii medicale de medicina muncii: în luna martie pentru o parte din salariați, și respectiv, în perioada septembrie-octombrie 2022 pentru majoritatea salariaților.

Din Raportul de evaluare medicală întocmit de medicul de medicina muncii, s-a concluzionat faptul că nu au fost semnalate boli profesionale la angajații examinați.

Recomandarile medicale cu privire la aptitudinea in munca pentru angajatii notificati in urma controlului medical periodic au fost analizate intern si, dupa caz, au fost aplicate masurile corespunzatoare.

De asemenea, în perioada septembrie-octombrie s-a efectuat și controlul medical pentru practicanții care efectuează stagiul de practică în Turbomecanica, pentru anul scolar 2022-2023.

Permanent, inainte de angajare, personalul nou angajat a fost evaluat prin efectuarea controlului medical de angajare iar personalul contaminat cu SARS-COV 2 a fost monitorizat și evaluat periodic, conform rapoartelor medicale.

În cursul anului 2022, în Societate nu s-a înregistrat niciun accident de muncă.

Instruirea în domeniul Securității și Sănătății în Muncă (SSM) și Situații de Urgență (SU):

1. Instruirea introductiv generală în domeniile SSM și SU a noilor angajați
2. Instruirea periodică a personalului în domeniile SSM și SU;
3. Instruirea colectivă (SSM +SU) pentru colaboratori și vizitatori;

4. Instruirea periodica a elevilor care efectuează stagiul de practică în TBM, începând cu luna februarie 2022, de la următoarele instituții de învățământ:

- Colegiu Tehnic Carol I, specializarea: Strungar;
- Liceul Tehnologic I.C. Bratianu, specializările: Frezor-Rabotor-Mortezor și Mecanic de Mecanica Fină;
- Liceul Tehnologic Dinicu Golescu, specializarea: Operator la mașini comandă numerică;
- Colegiul Tehnic Aeronautică Henri Coandă, specializarea: Mecanic aeronave.

Elaborare Instrucțiuni de lucru noi și revizii ale documentelor existente privind securitatea și sănătatea în muncă (SSM) și situațiile de urgență (SU).

In luna iulie 2022 s-a efectuat **Instructajul referitor la acordarea masurilor de prim ajutor** pentru persoanele din TMB – 44 participanti.

Incepand din luna decembrie 2022 este in derulare procesul de autorizare PSI a TBM.

ORGANIZAREA INTERNĂ & STRUCTURA ORGANIZATORICĂ

CONDUCEREA TURBOMECANICA

Modul de administrare al societății este în sistem unitar.
Președintele Consiliului de Administrație este și Directorul General al societății și asigură conducerea executivă.

Modul de organizare al sistemul de management Turbomecanica este definit de conducerea operativă care asigură realizarea responsabilitatilor si obiectivelor în baza unei organizări de tip divizionar,
Managementul la nivel operațional este asigurat de către Directorii celor 4 direcții, care formează Consiliul Director.

Fiecare department operativ are în subordine structuri specifice.
Nu au existat modificări în această structură în anul 2022.

La 31.12.2022 structura de conducere ne-executivă care asigura derularea curentă a activităților are următoarea componență:

NUME SI PRENUME	FUNCTIA
VIEHMANN Radu	Președinte și Director General
ANGHEL Claudia	Director Economic și Comercial
VIEHMANN Timura Wendy	Director Calitate și Organizare
TICĂ Sorin Daniel	Director Producție
VASILESCU Șerban-Ion	Director Tehnic și Conformitate

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ

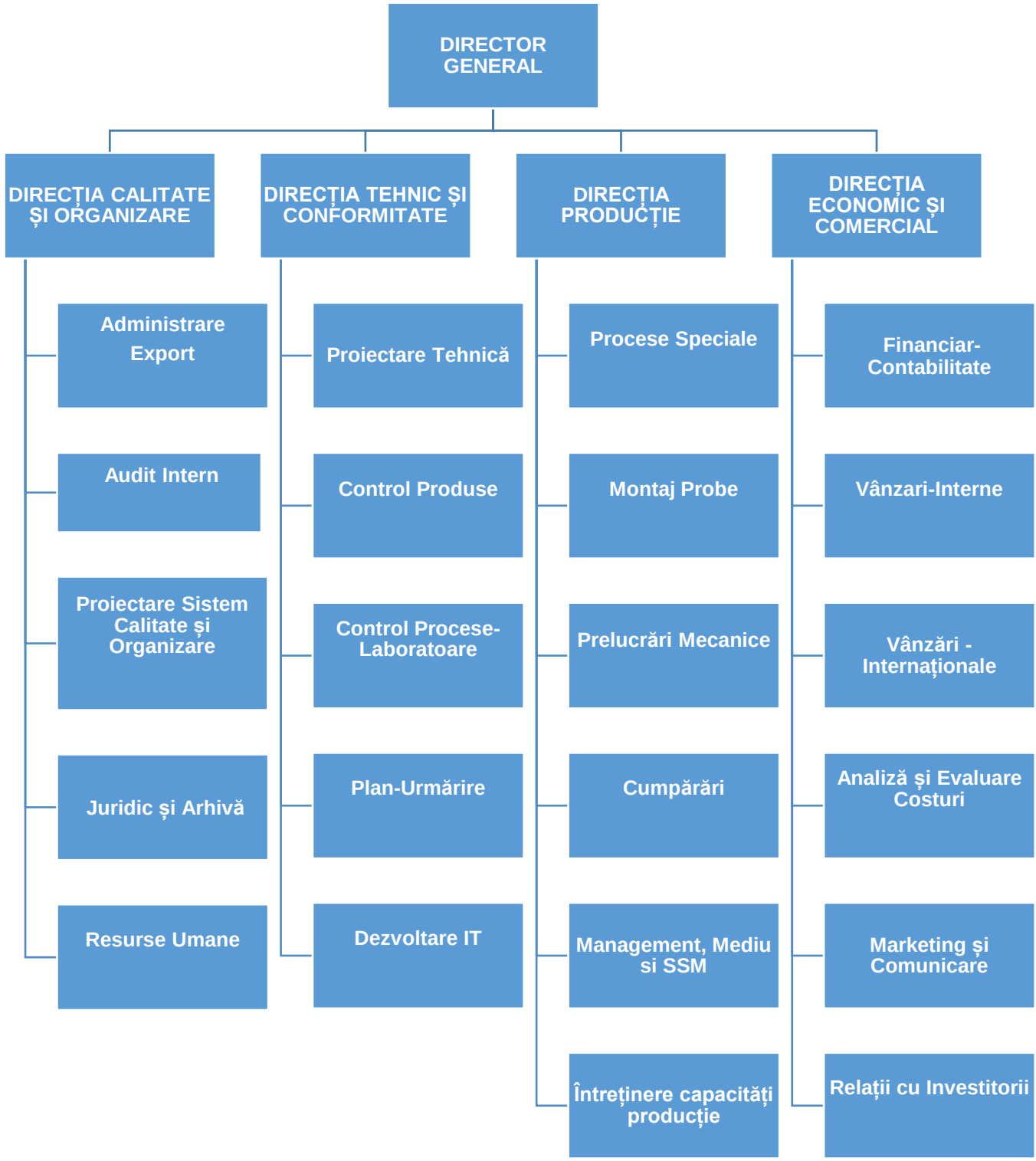

ACȚIONARII TURBOMECANICA

Turbomecanica funcţionează în conformitate cu Legea societăţilor comerciale nr. 31/1990, modificată şi completată. Societatea a făcut parte din oferta publică iniţiată de Guvernul României în anul 1995, sub denumirea de “Program de Privatizare în Masă”. În urma acestui program Societatea a îndeplinit condiţiile de listare pe piaţa reglementată Bursa de Valori Bucureşti (BVB), unde a fost listată în data 07.10.1998.

În calitate de emitent Societatea se conformează prevederilor Legii 24/2017, privind piaţa de capital, şi a regulamentelor specifice emise de Comisia Naţională de Valori Mobiliare (CNVM) în baza numitei legi.

Valoarea nominala a unei actiuni este de 0,1 Lei**.**

PRINCIPALII ACȚIONARI

Structura acționariatului cuprinde la sfârșitul anului 2022 un număr total de 6.127 actionari, persoane fizice și juridice.

Structura sintetică a acționariatului Turbomecanica publicată la 31.12.2022 pe site-ul Bursei de Valori București în conformitate cu datele primite de la Depozitarul Central prezintă principalii acționari după cum urmează:

	Număr acțiuni deținute	% Capital Social
Viehmann Radu	95,758,800	25.9198 %
Ciorapciu Dana Maria	56,003,876	15.1590 %
Alți acționari	217,679,649	58.9211 %

În anul 2022, TBM a acordat dividende oferind investitorilor un randament pe actiune de aproximativ 10,5%.

Valoarea bruta pe acțiune a dividendului a fost de 0.02735 lei.

GUVERNANȚA CORPORATIVĂ

Turbomecanica este o societate care funcţionează în conformitate cu Legea societăţilor comerciale nr. 31/1990, modificată şi completată. Societatea a făcut parte din oferta publică iniţiată de Guvernul României în anul 1995, sub denumirea de “Program de Privatizare în Masă”. În urma acestui program Societatea a îndeplinit condiţiile de listare pe piaţa reglementată **Bursa de Valori Bucureşti (BVB)**, unde a fost listată în data 07.10.1998.

În calitate de emitent Societatea se conformează prevederilor Legii 24/2017, privind piaţa de capital, şi a regulamentelor specifice emise de Comisia Naţională de Valori Mobiliare (CNVM) în baza numitei legi.

Societatea este administrată de un Consiliu de Administrație, alcatuit din 5 (cinci) administratori, numiți de Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor din data de 25.04.2020 pe o perioadă de 4 ani, cu posibilitatea de a fi realeşi. Dintre acești membri numiți de Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor, membrii consiliului vor alege un Președinte și un Vicepreședinte. Președintele este și Directorul General al Societății.

Consiliul de Administrație este condus de Președinte, sau, în lipsa acestuia, de către Vicepreședinte, având aceleași drepturi ca Președintele în funcție.

Dintre cei 5 membri ai Consiliului de Administrație unul este și administrator executiv – președintele Director General – iar restul sunt neexecutivi. Dl Radu Ovidiu Sârbu s-a declarat administrator independent îndeplinind criteriile precizate de CGC al BVB la punctele A41-A49.

Administratorii în functie la data de 31.12.2022:

Nume	Funcția	Anul primei alegeri	Anul expirării prezentului mandat
Radu Viehmann	Preşedinte, Director General	2000	2024
Dana Maria Ciorapciu	Administrator neexecutiv	2006	2024
Radu Ovidiu Sârbu	Administrator neexecutiv independent	2016	2024
Niculae Havrilet	Administrator neexecutiv	2021	2024
Henriette Spinka	Administrator neexecutiv	2008	2024

Obligațiile și răspunderile administratorilor sunt reglementate de dispozițiile referitoare la mandat și de cele special prevăzute în materie de societăți comerciale. În plus față de aceasta, Societatea adoptă Regulamentul de funcționare al CA în care se detaliază principalele atribuții, modul de organizare, comitetele ca și politicile ce trebuie implementate și supravegheate în aplicare de către CA.

Regulamentul CA prevede regulile aplicabile de către CA în vederea gestionării conflictelor de interese în Capitolul F al Regulamentului CA.

Membrii Consiliului de Administrație, inclusiv Președintele, pot delega puterile de reprezentare/și sau decizie către Directori ai societății, numiți dintre administratori sau din afara Consiliului.

Membrii CA au **adoptat voluntar şi autoimpus** Codul de Guvernanță Corporativă al BVB, au aprobat regulamentul de Guvernanță Corporativă, care se găseşte pe pagina web a societăţii www.turbomecanica.ro și raportează către BVB stadiul conformării cu Codul de Guvernanță Corporativă al Bursei de Valori București.

TBM a depus și va depune eforturile profesionale, legale și administrative necesare pentru a asigura alinierea la prevederile noului Cod de Guvernanță Corporativă al Bursei de Valori București și prezentarea transparentă a acestor rezultate.

Competenţele şi responsabilităţile CA sunt cele prevăzute în Regulament de Guvernanța Corporativă si in Regulamentul de functionare al Consiliului de administratie. Preşedintele CA deţine şi funcţia de director general al Societăţii.

Au fost formate trei comitete de lucru de către CA, după cum urmează: comitet de audit, comitet de nominalizare şi comitet de remunerare. Majoritatea acestor comitete sunt formate din membrii neexecutivi ai CA.

Calificarea și experiența profesională a administratorilor este prezentată în CV-urile care pot fi accesate pe pagina web a Societăţii www.turbomecanica.ro.

Regulamentul de Guvernanță Corporativă este disponibil tuturor părților interesate pe pagina oficială a Societății www.turbomecanica.ro, secțiunea *Relația cu investitorii – Guvernanța Corporativă*

PARTICIPAREA ADMINISTRATORILOR LA CAPITALUL SOCIAL TBM LA 31.12.2022

Nume	Funcția	Nr. Acțiuni	% Capital Social
Radu Viehmann	Preşedinte, Director General	95,758,800	25.9198 %
Dana Maria Ciorapciu	Administrator neexecutiv	65,003,876	15.1590 %
Radu Ovidiu Sârbu	Administrator neexecutiv independent	-	-
Niculae Havrilet	Administrator neexecutiv	-	-
Henriette Spinka	Administrator neexecutiv	570,000	0.1543 %

În cursul anului 2022, CA s-a întrunit în 8 ședințe, cel puțin 1 ședință pe fiecare trimestru, în prezenţa a 4-5 dintre membrii săi – și a adoptat decizii care îi permit să își îndeplinească atribuţiile de o manieră efectivă și eficientă. Astfel, la întrunirile sale, CA a analizat rezultatele financiare obţinute în perioada de raportare și cumulat de la începutul anului, ca și performanţa economică în raport cu bugetul și cu perioada similară a anului trecut.

Politica de remunerare a administratorilor aplicată pâna în prezent este bazată pe legislaţia naţională în vigoare. Administratorii au încheiat contracte de mandat, în care este stabilită o indemnizaţie fixă.

Modelul de contract se poate accesa pe pagina web a societăţii www.turbomecanica.ro. Nu există o componență variabilă de remunerare sau alte forme de recompensare pentru administratori. În vederea remunerării pe principii de eficienţă şi performanţă a membrilor conducerii executive a fost creat un Comitet de Remunerare în cadrul CA.

SISTEMUL DE GESTIUNE ȘI CONTROLUL INTERN

În conformitate cu prevederile legale, situațiile financiar-contabile și cele privind operațiunile TBM sunt auditate de ERNST & YOUNG ASSURANCE SERVICES S.R.L., auditor financiar independent, numit de adunarea generală a acționarilor din 27.04.2021 pentru o perioadă de 3 ani.

Gestiunea riscului și controlul intern s-au realizat până în acest moment direct de către departamentul specializat din cadrul Societății și de către CA.

Comitetul de Audit a fost constituit și își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat.
Societatea a realizat toate aspectele legate de gestiunea conflctelor de interese, publicitatea tranzactiilor, auditul, tratamentul egal al acționarilor în cadrul activității curente a Societății, aprobarea tranzacțiilor cu acționarii de către CA sub supravegherea CA și în stricta conformitate cu prevederile legale aplicabile societăților ale căror acțiuni sunt tranzacționate pe o piață reglementată.

De asemenea, în ceea ce privește auditul intern, Societatea a implementat politicile și condițiile prevăzute de lege.

JUSTA MOTIVARE ȘI RECOMPENSE ȘI MOTIVARE

Având în vedere dimensiunea corporativă a Societății până la această dată, politica de remunerare a fost adoptată, dar, având în vedere faptul că remunerația membrilor CA a fost stabilită de către Adunarea Generală la un nivel similar celor existente pe piață, aceasta nu a adus modificări.

ADĂUGÂND VALOARE PENTRU RELAȚIILE CU INVESTITORII

Societatea deține o pagină de internet cu secțiune dedicată relației cu investitorii al cărei conținut urmează a fi actualizat conform prevederilor Regulamentului CA și al Codului de Guvernanță Corporativă.
Societatea publică pe pagina sa de internet toate informațiile cu privire la adunările generale, conditiile de participare, documente, etc, rapoartele curente, evenimentele corporative, inclusiv plata dividentelor.

Societatea nu a adoptat până în acest moment o politică de plata a dividendelor, dar a demonstrat constanță și previzibilitate în ceea ce privește plata acestora.
Secțiunea dedicată, conține infomatii cu privire la conducerea societății, membrii Consiliului de Administrație, datele de contact ale persoanei responsabile de relațiile cu investitorii.

Societatea invită la cerere, specialiști, consultanți sau experți ca jurnaliști acreditați la ședințele AGA, în măsura în care Președintele Consiliului va considera adecvat și organizează două întâlniri cu analiștii și investitorii în fiecare an.

DECLARAȚIA NEFINANCIARĂ

În conformitate cu reglementările contabile privind situaţiile financiare anuale individuale şi situaţiile financiare anuale consolidate, aprobate prin ORDINUL nr. 1802 din 29 decembrie 2014 pentru aprobarea situațiilor financiare anuale, entităţile care, la data bilanţului, depăşesc criteriul de a avea un număr mediu de 500 de salariaţi în cursul exerciţiului financiar au responsabilitatea de a include în raportul administratorilor o **declaraţie nefinanciară**.

Turbomecanica, a înregistrat în cursul anului 2022 un număr mediu de 457 salariați, în consecință societatea nu are obligația de a raporta declarația nefinanciară.

Totuși Consiliul de Administrație al Companiei a **hotărât prezentarea informațiilor nefinanciare** și pentru anul 2022 sub forma unei declarații nefinanciare, anexată la Raportul Consiliului de Administrație, pentru a asigura o raportare cuprinzătoare, detaliată si transparentă către investitori si părțile interesate .

CONFORMAREA CU CERINȚELE DE RAPORTARE NON-FINANCIARĂ

CERINȚE DE RAPORTARE	CAPITOLUL DIN RAPORTUL ANUAL 2022	PAGINA
Modelul de afaceri, Contextul organizației şi părțile interesate	Contextul organizației şi părțile interesate	10
Politica privind aspectele de calitate şi mediu	Sistemul integrat de asigurare al calității și mediului	16
Îmbunătățirea performanței de mediu	Atenuarea schimbărilor climatice prin îmbunătățirea performanței de mediu și prevenirea poluării	22
Îmbunătățirea performanței în domeniul prevenirii poluării	Atenuarea schimbărilor climatice prin îmbunătățitirea performanței de mediu și prevenirea poluării	22
Atenuarea schimbărilor climatice	Atenuarea schimbărilor climatice prin îmbunătățirea performanței de mediu și prevenirea poluării	22
Utilizarea durabilă a resurselor	Dezvoltarea durabilă și utilizarea durabilă a resurselor	40
Principiile şi valorile Turbomecanica Codul de conduită şi etică	Codul de conduită şi etică - principii și valori	26
Dezvoltare durabilă	Declarația nefinanciară Dezvoltarea durabilă și utilizarea durabilă a resurselor	39
Responsabilitate socială	Responsabilitate socială	42
Aspecte sociale şi de personal	Resursa umană	26
Promovarea diversității	Resursa umană	27
Drepturile omului şi lupta împotriva corupției şi a spălării de bani	Resursa umană Dezvoltarea durabilă și utilizarea durabilă a resurselor	26 39
Guvernanța corporativă	Guvernanța corporativă	36
Managementul riscului şi al oportunităților	Managementul riscurilor și oportunităților	43

CONFORMAREA CU CERINȚELE REGLEMENTĂRILOR

Activitatea Companiei este organizata si reglementata intern avand in vedere respectarea prevederilor legislatie si standardelor nationale si internationale in domeniul aeronautic prin :

- ✓ documentele Sistemului de Management al Calității și Mediului (**SMQ&M)** care in anul 2022 a fost recertificat de catre autoritatile competente ale statului în conformitate cu **ISO 9001, ISO 14001 AS EN 9100, AQAP 2110** documentele ce stau la baza obtinerii autorizarii **TMB** de catre **AACR** (Autoritatea Aeronautică Civilă Română) si de catre **AAMN** (Autoritatea Aeronautica Militara Nationala, ca **MRO** in conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1321/2014 part 145 si cu RMAR 145
- ✓ Implementarea cerințelor specifice ale clienților Turbomecanica
- ✓ Manualul de politici contabile întocmit în conformitate cu cadrul de reglementare contabil național și cu standardele internaționale de raportare financiară (“IFRS”)
- ✓ Regulamentul de guvernanță corporativă
- ✓ Ghidul Comisiei Europene privind raportarea informațiilor nefinanciare (2017/C215/01)
- ✓ Principiile și recomandările ISO 26000
- ✓ Regulamentul CNVM nr. 1 privind emitenții și operațiunile cu valori mobiliare

Turbomecanica se conformează tuturor cerințelor de reglementare și raportare, adoptând întotdeauna cele mai bune practici în domeniu, cu scopul de asigura informarea corectă, completă și transparentă a tuturor părților interesate.
Compania raportează de cel puțin 5 ani o parte semnificativă a recomandărilor privind informațiile raportabile în Declarația nefinanciară, ca parte integrată în Raportul anual al Consiliului de Administrație.

În ceea ce privește cerintele de raportare ale Regulamentului Delegat al Comisiei (UE) 2021/2139, Societatea nu a identificat activitati economice eligibile pentru Taxonomia UE.

În ceea ce privește responsabilitatea socială, Turbomecanica urmărește ca linie de orientare cele 7 principii ale standardului ISO 26000 corelate cu standardele și reglementările naționale și internaționale dedicate, în ceea ce privește: cerințele de mediu, de etică, a activității sindicale, a practicilor comerciale corecte, a combaterii corupției și dării de mită, a părților interesate și a grijei față de comunitate.

DEZVOLTARE DURABILĂ & UTILIZAREA DURABILĂ A RESURSELOR

Eforturile noastre continue și susținute cu privire la dezvoltarea durabilă a Societății nu au pierdut din vedere eficientizarea managementului deșeurilor și investițiilor în capacitățile proprii de producție pentru asigurarea conformării la standardele impuse în domeniul aeronautic.

Conform Regulamentului de Guvenanță Corporativă, conducerea executivă este asigurată prin Directorul Executiv care monitorizează atent activitatea celor 4 direcții (Financiar și Comercial, Producție, Tehnic și Conformitate, Calitate și Organizare) care sunt responsabile cu asigurarea strategiei de dezvoltare durabilă a activităților sociale, economice și de mediu. Directorul General informează, în consecință, Consiliul de Administrație ori de câte ori este cazul cu privire la aceste aspecte.

Propunerea strategiei de **dezvoltare durabile** și asigurarea managementului performanțelor împreună cu planificarea resurselor și termenelor de realizare sunt stabilite de către Consiliul Director prin asumarea obiectivelor strategice pentru anul în curs, aprobate de Directorul General.

Responsabilitățile sunt împărțite in funcție de structura organizațională astfel:

- Activități dedicate relației comerciale, asigurarea practicilor comerciale corecte, asigurarea resurselor financiare și analiza oportunităților de dezvoltare, **asigurarea comunicării transparente cu părțile**

interesate, **evitarea spălării de** *bani*, **conformarea cu regulamentul de guvernanță corporativă** sunt în sarcina Departamentului Economic și Comercial.

- Activități dedicate analizei cerințelor clientilor, a elaborării de tehnologii, a planificării producției, a dezvoltării de software-uri ERP pentru planificarea resurselor de producție, a gestiunii arhivei tehnice sunt în sarcina Departamentului Tehnic și Conformitate.
- Activități dedicate **mediului, sănătate și securitate în muncă**, **utilizare durabilă a resurselor** prin reducerea consumului de utilități, mentenanța echipamentelor, asigurarea aprovizionării sunt în sarcina Departamentului de Producție.
- Activități dedicate de conformare a **sistemului de management al calității și mediului cu standardele specifice și cu cerințele client, activități de responsabilitate socială, de personal, lupta împotriva discriminării, Managementul Riscului**, activități de audit proces și produs, **aspecte de conformare juridică privind drepturile omului, combaterea corupției și a dării de mită**, activități de arhivare în conformitate cu legea arhivelor naționale sunt în sarcina Departamentului Calitate și Organizare.

Fiecarei responsabilități îi este atribuit un responsabil de activitate. În anumite circumstanțe unele acțiuni pot fi direct în responsabilitatea Consiliului Director.

Având obiective a căror îndeplinire depinde de activități interdepartamentele, acestea sunt alocate în procente pe fiecare departament implicat în îndeplinirea lor funcție de proporția de implicare.

Toate acțiunile corective, stabilite în urma identificării unor abateri de la parametrii de proces stabiliți, sunt bazate pe analize de cauzalitate pentru identificarea cauzei rădăcină.

Raportarea performanței procesuale, a gradului de realizare a obiectivelor, a stadiului de îndeplinire a acțiunilor corective se realizează de către responsabili, lunar/trimestrial/semestrial funcție de definiția indicatorului de proces. Semestrial se reportează în analiza de management rezultatele pe jumătate de an.

La ședințele de raportare participă directorii tuturor departamentelor împreună cu șefii entităților structurale raportoare.

Echipa Turbomecanica urmărește un obiectiv comun și anume dezvoltarea companiei prin penetrarea pieței de servicii de întreținere pentru aeronave civile și militare cât și pentru creșterea portofoliului cu clienții existenți. În acest sens ne concentrăm permanent pe optimizarea performanței proceselor de alocare și consum de resurse și suntem permanent angajați în identificarea de soluții pentru reducerea impactului asupra mediului, prin înlocuirea unor substanțe periculoase, creșterea calității aerului și nu în ultimul rând reciclare.

Turbomecanica se angajează să dezvolte și să-și îmbunătățească continuu sistemele de management, calitate și mediu implementate astfel încat să-și desfășoare activitatea la cel mai înalt nivel conform standardelor aplicate.

În acest sens Turbomecanica își asumă prin politica de calitate și mediu să **mențină o dezvoltarea durabilă**, prin:

- ✓ asigurarea comunicării, înțelegerii și aplicării politicii referitoare la calitate și mediu;
- ✓ asigurarea instruirii periodice și conștientizarea tuturor angajaților organizației privind importanța respectării cerințelor privind calitatea și mediul;
- ✓ asigurarea creșterii eficacității sistemului de management al calității și mediului, astfel încât să ofere garanția furnizării de produse și servicii conforme și sigure, asigurând în același timp și îmbunătățirea performanței de mediu prin promovarea de soluții tehnice și tehnologii cât mai sigure pentru mediu;
- ✓ asigurarea conformării cu legislația în vigoare și cu reglementările privind calitatea și protecția mediului;
- ✓ asigurarea identificării și analizei riscurilor aferente proceselor derulate și monitorizarea acestora în scopul menținerii acestora în limitele acceptate;
- ✓ gestionarea aspectelor de mediu în procesele derulate astfel încât să minimizeze impactul generat asupra mediului;

În consecință, suntem în continuare implicați în **protejarea mediului și utilizarea durabilă a resurselor** prin:

- Comunicarea politicii de calitate și mediu către toate părțile interesate;
- Respectarea tuturor cerințelor legale și de reglementare;
- Asigurarea eliminării deșeurilor periculoase prin mijloace certificate;
- Creșterea proporției de deșeuri reutilizabile;
- Diminuarea cantității de deșeuri periculoase;
- Reducerea emisiilor de gaz cu efect de seră;

Suntem convinși că prin conștientizarea importanței adoptării unui **comportament etic de către fiecare angajat** și prin permanenta preocupare pentru asigurarea siguranței, vom reuși să creștem satisfacția clienților și să reducem impactul asupra mediului înconjurător.

RESPONSABILITATE SOCIALĂ

Turbomecanica cultivă, încă de la începuturi, ideologia transmiterii meseriei din tată la fiu, ideologie în urma căreia Compania beneficiază de o societate internă bazată pe familiaritate și respect.

Din punct de vedere al comunicării cu comunitatea locală, si cu institutiile de invatamant gimnazial si univeritar Turbomecanica este reprezentată de către Directorul de Calitate și Organizare care dedică timp și efort în organizarea si monitorizarea pregătirii tinerelor generații de specialiști în industria aeronautică.

Luând în considerare în mod deosebit specificul obiectului de activitate desfășurat, în baza contractelor de parteneriat încheiate cu 4 (patru) unități de învățământ și cu unitățile administrativ-teritoriale pe raza cărora se află acestea, TURBOMECANICA și-a propus formarea continuă și de durată a competențelor necesare elevilor, sprijinind astfel tranziția acestora de la școală la un loc de muncă.

Cu acest prilej, în luna iulie 2022 TURBOMECANICA a finalizat cu succes primul ciclul de pregătire profesională desfășurat pe durata a 3 ani școlari și a organizat, în colaborare cu unitățile de învățământ, susținerea examenului de certificare a calificării profesionale în domeniul MECANIC (nivelul 3 de calificare conform Cadrului național al calificărilor) pentru specializarea a 18 elevi având calificarea profesională de mecanic aeronave, precum și a 12 elevi având calificarea profesională de operator mașini cu comandă numerică. Toti elevii examinati au obtinut diplome de absolvire . In TBM au fost angajati 7 Mecanici, 5 operatori PM, 1 Metrolog si 1 controlor conformitate

De asemenea, în anul școlar 2021-2022, TURBOMECANICA a optat pentru includerea in pregătire a inca 120 de elevi de clasa a X-a și a XI-a în domeniul de pregătire profesională MECANIC (nivelul 3 de calificare conform Cadrului național al calificărilor), cu următoarele calificări profesionale: operator mașini cu comandă numerică, mecanic aeronave, strungar, mecanic de mecanică fină și frezor-rabotor-mortezor.

În acest sens, TURBOMECANICA a alocat resurse materiale (prin punerea la dispoziție de manuale și suporturi de curs), logistice (prin accesul la liniile de producție și amenajarea unui atelier-școală) și umane (prin implicarea specialiștilor în procesul de predare al noțiunilor teoretice specifice) în vederea formării de aptitudini și abilități a unui număr de 120 de elevi pentru angajarea acestora după finalizarea studiilor.

În luna noiembrie 2022, TURBOMECANICA a formulat o serie de oferte de școlarizare în învățământul dual pentru anul școlar 2023-2024 pentru un număr suplimentar de 84 de elevi care vor fi înscriși în clasa a IX-a cu aceleași calificări profesionale.

Totodată păstrăm o legătură strânsă cu Facultățile de Inginerie Aerospațială și Ingineria Materialelor din cadrul Universității Politehnice din București, având de asemenea un protocol de colaborare aflat în curs de derulare în acest sens.

Ajutorul financiar distribuit comunității în anul 2022 a urmat obiective principale: Educație & Social, Mediu și Medical. Printre cele mai mari proiecte cuntinuă să se număre, contribuția la renovarea școlilor din mediul rural pentru susținerea învățământului, lupta împotriva abandonului școlar urmat de proiectul de împădurire, unde chiar dacă nu am contribuit cu voluntari pentru activitățile de plantare din cauza crizei sanitare, am reușit să asigurăm plantarea a 130 de puieți.

MANAGEMENTUL RISCURILOR ȘI OPORTUNITĂȚILOR

Managementul riscurilor implementat în TBM ține cont de contextul relevant pentru activitatea Societății atât în ceea ce privește aspectele interne, cât și cele externe, părțile interesate și cerințele lor, în conformitate cu prevederile **Manualului Calității.**

În acest proces de planificare organizațională sunt determinate riscurile și oportunitățile ce pot afecta următoarele:

- Capacitatea **sistemului de management al calității și mediului** de a garanta obținerea rezultatelor intenționate;
- Amplificarea efectelor așteptate;
- Prevenirea sau reducerea efectelor nedorite;
- Realizarea îmbunătățirilor;

În acest context, Societatea planifică acțiunile aferente monitorizării acestor riscuri și oportunități și monitorizează atât implementarea acestor acțiuni în procesele/subprocesele/activitățile sale, cât și eficacitatea acțiunilor stabilite. Actiunile stabilite sunt, de regulă, proporționale cu impactul asupra conformității și siguanței produselor/serviciilor livrate de către Societate.
Planificarea modului de tratare a riscurilor si a oportunităților se realizează în baza Planului de Continuitate a Afacerii. Acest Plan creează o imagine completă a manifestării estimate a factorilor de risc identificați și stabilește acțiunile necesare pentru diminuarea/utilizarea lor și funcțiile responsabile.
Prin **Planul de Continuitate a Afacerii** sunt identificate, analizate, evaluate şi stabilite/actualizate anual, actiuni/planuri de intervenție pentru diminuarea efectelor factorilor de risc care acționează asupra TBM precum:

⇒ factorii de risc asociați clienților/furnizorilor;
⇒ factorii de risc de mediu;
⇒ factorii de risc social;
⇒ factorii de risc asociați resursei umane;
⇒ factorii de risc de dezastru/calamitate ce pot afecta continuitatea activității în ceea ce privește:
⇒ stocuri;
⇒ sistemul informatic;
⇒ activele societății (capacități de producție, clădiri, know-how, sisteme de alimentare cu apă, gaze, electricitate, căldură, etc.);
⇒ sistemele de comunicare (telefon, e-mail, fax. etc..).

Consiliul Director analizează și stabilește prin Decizie, **Procesele Cheie** ale **sistemului de management al calității și mediului** care au o mare importanță în crearea valorii adăugate și în realizarea obiectivelor strategice privind calitatea și mediul, cu impact asupra satisfacției clienților și implicit asupra situației financiare a TBM.

Obiectivele strategice privind calitatea și mediul derivă din strategia TBM pe termen scurt și mediu ce vizează menținerea sau dezvoltarea business-ului și creșterea cifrei de afaceri.

Pentru aceste procese sunt stabiliți indicatori strategici a căror variație față de target este identificată, monitorizată și dacă este cazul corectată/diminuată.

Certificarea sistemului Sistemului integrat de Management al Calității si Mediului în conformitate cu ultimele ediții ale standardelor SR EN ISO 9001, AS 9100, AQAP 2110, SR EN ISO 14001 oferă asigurarea părților interesate asupra implicării conducerii TBM în analiza, implementarea și monitorizarea riscurilor.

Ultima ediție a Planului de Continuitate a Afacerii analizează riscurile aferente următoarelor 9 activități: Resursa Umană, Aprovizionare, Producție, Control Conformitate, Control Procese Speciale, Vânzari, Sistem informatic/Control date și nu în ultimul rând, Situații de Urgență, Mediu.

Gestionarea riscului identificat în managementul mediului

Analiza de risc aferenta managementului mediului este reglementată de procedurile interne specifice “Managementul Mediului” și “Gestionarea Deșeurilor” și este monitorizată lunar în baza indicatorilor cheie de proces stabiliți conform acestor proceduri interne și în conformitate cu legislația aplicabilă.

Rezultatele eficacității acțiunilor stabilite de Managementul TBM în vederea diminuării riscului aferent activității de management al mediului au fost prezentate în Capitolul: ***“Atenuarea Schimbărilor Climatice Prin Îmbunătățirea Performanței De Mediu Și Prevenirea Poluării”.***

TBM demonstrează și în perioada 2021-2022 conformitatea activității cu cerințele legale prin obținerea Autorizaţiei Integrate de Mediu Nr. 05/2016 revizuită în 21.02.2020 valabilă până în 2026.

Autorizaţia Integrată de Mediu şi Autorizaţia de Gospodărire Ape permit funcţionarea în condiţii de deplină legalitate a instalaţiilor, echipamentelor şi proceselor existente în TURBOMECANICA SA.

Cu toate acestea managementul TBM este în permanență preocupat de îmbunătățirea indicatorilor măsurați și de creștere a colectării deșeurilor periculoase.

Principalele riscuri identificate în Planul de continuitate al afacerii și gestionarea acestora

RISCURI EXTERNE

Aceste riscuri sunt legate de factori externi şi afectează TURBOMECANICA prin modificarea cererii de servicii oferite de aceasta, a mediului concurenţial sau a costului unor produse, care nu pot fi controlate de Companie cum sunt, de exemplu, prețurile la materiile prime (oțel, nichel, magneziu, aluminiu, etc.)

Problemele macroeconomice la nivel mondial (criza energetică, continuarea evoției imprevizibile a prețurilor la materiile prime și a disfuncționalităților în lanțurile de aprovizionare, etc.) şi european (inflația euro, dezechilibrele economice din Uniunea Europeană, în special din zona Euro, etc.), coroborate cu problemele geopolitice din zonă

(războiul din Ucraina, tema migrației și protecționismului în U.E., problemele din Orientul Mijlociu, etc.) creează presiuni suplimentare asupra industriei aviatice şi a celor conexe.

IATA preconizează că în 2023 veniturile totale ale companiilor aeriene se vor recupera la nivel de industrie la aproximativ 93% din nivelul pre-Covid. Acest lucru reflectă recuperarea suplimentară a veniturilor din pasagerii aerian la aproximativ USD 522 miliarde (aproximativ 86% din nivelul din 2019) compensate parțial de veniturile din transportul aerian de marfă aflat la un nivel neobișnuit de puternic de câțiva ani, la aproximativ 150 de miliarde USD (aproximativ 150% din nivelul 2019).

Riscul aferent mediului economic

La începutul acestui an, Fondul Monetar Internaţional şi-a menținut previziunea referitoare la dezvoltarea economiei mondiale, estimând că aceasta va înregistra o creştere de 2,7% în 2022, pe fondul revenirii contribuției Chinei la alimentarea creșterii globale, probabil de la jumătatea anului 2023, dar și a unei recesiuni ușoare estimate pentru economia SUA. FMI consideră că persistă o mare incertitudine, mentionand riscul unui eveniment climatic semnificativ, al unui atac cibernetic major sau pericolul unei escaladări a războiului Rusiei în Ucraina. Banca Mondială previzionează în raportul „Global Economic Prospects" o creştere de 1,7% a economiei mondiale în 2023, cel mai lent ritm din ultimele trei decenii, cu excepția recesiunilor din anii 2009 şi 2020.
În ceea ce priveşte România, în prognoza de toamnă publicată în Octombrie 2022, Comisia Națională de Strategie și Prognoză estimează pentru anul 2023 o decelerare a creşterii economice la 2,8%, în condiţiile în care efectele defavorabile ale actualului context geopolitic vor continua şi vor deveni mai vizibile la nivel european. Activitatea în sectorul industrial va continua să fie influenţată de nivelul ridicat al preţurilor produselor energetice şi de slăbirea industriei în Germania - principalul partener comercial al României, fiind previzionată o creştere a valorii adăugate brute de numai 0,4%.
Riscurile legate de actualele previziuni economice se mențin ridicate în contextul geopolitic actual privind războiul din Ucraina şi a sancţiunilor asociate acestuia. Totodată, distorsiunile pe lanțurile de aprovizionare se aşteaptă să se menţină şi pe parcursul anului 2023, CNSP considerând că persistenţa acestora pe o perioadă mai îndelungată de timp devine un risc pentru evoluţia economiei mondiale. De asemenea, menţinerea unor prețuri ridicate pentru o perioadă lungă de timp conduce la riscul reducerii ritmului de creştere economică, al diminuării marjelor de profit şi al erodării puterii de cumpărare.
Pe de altă parte, există premize şi pentru o creştere economică peste aşteptări susţinută de materializarea mai rapidă a reformelor şi investiţiilor prevăzute din fonduri europene, în special în PNRR, cu un impact pozitiv în atenuarea şocurilor globale. De asemenea, prelungirea războiului Rusiei în Ucraina poate conduce la relocarea în România a unor companii, infuzia de capital străin putând fi o gură de oxigen pentru economie.

Riscul legat de dezvoltarea pieţei

În anul 2022, industria mondială a transportului aerian civil a continuat revenirea lentă, estimările IATA fiind de revenire la valorile de trafic pre-pandemice în anul 2024. Companiile aeriene, aeroporturile și ceilalți jucători început din nou să angajeze la rate record, să adauge capacitate, să reia rute și, în unele cazuri, să își revină și din punct de vedere financiar.

În ceea ce privește piața MRO a aviației militare, aceasta a avut evoluții diferite de la o țară la ala în contextul pandemic. Această piață era estimată la o valoare de 22,9 miliarde USD în 2018 și se estimează că va crește cu un CAGR de 2,60% până în 2028 la valoarea de 29,6 miliarde USD. Piața MRO militar este formată din cinci segmente: Multi-role Aircraft MRO, Transport Aircraft MRO, Multi-mission Helicopter MRO, UAV MRO și Transport Helicopter MRO, iar estimările indică o cotă de piață MRO de 10,4% pentru elicopterele de tip multi-rol.
TURBOMECANICA activează fără concurență pe piața internă de MRO a motoarelor de elicoptere militare.

Totodată, a fost demarată trecerea treptată și pentru MRO civil adresată atât piaței interne, cât și celei internaționale, pe care activează mai mulți jucători mari (Safran, MTU, Lufthansa Technik, etc.), dar și companii

medii (Aero Norway, GA Telesis, etc.) unde va putea atrage cotă de piață datorită tradiției experienței de cinci decenii pe segmentul militar.

În ceea ce privește piața de fabricație de componente pentru aviația civilă și militară, concurența este puternică, fiind influențată de diversitatea de jucători de pe piață. TURBOMECANICA performează cu succes pe această piață, permanentizându-se de decenii ca furnizor pentru mari producători de motoare și ansamble mecanice precum Rolls Royce, Leonardo, GE, etc.

Dezvoltarea pieței are impact asupra asigurării continuității afacerii determinat în exclusivitate de dependența aprobării bugetului de stat și realizarea alocărilor bugetare în vederea încheierii contractelor cu structurile de apărare în domeniul aviației militare.

Riscul aferent continuității activității a determinat acțiunea de diversificare a activității și penetrarea pieței de intreținere a motoarelor civile EU 1321/2014, Anexa II (Part 145) – AACR, acțiune care a fost estimată cu termen lung de finalizare, precum și certificarea și în domeniul militar prin dobândirea RMAR 145 – AAMN, acestea urmând să fie urmate de asigurarea certificării EASA.

Riscul legislativ – se referă la potențialele schimbări de legislație, care ar putea avea un impact negativ asupra Societății.
Acest risc se află în acest moment sub control datorită eficacității acțiunilor stabilite și a analizei curente prin sistemele de monitorizare a modificărilor legislative.

Riscul informatic/ control date este gestionat prin analiză continua a performanțelor sistemelor de prelucrare și stocare date. În acest sens, conform planului de investiții aprobat pentru anul 2021 s-a realizat upgrade-ul clusterului de servere din Data Center pentru a asigura compatibilitatea cu ultima versiune de software.
S-a realizat update-ul Checkpoint-ului pentru asigurarea redundantă a Core Firewall-ului astfel încât în cazul apariției unei defecțiuni să se poată prelua sarcina de procesare de la dispozitivul defect.
S-au făcut update-uri la versiunile majore de software, sistemul fiind setat să caute și să se actualizeze odată la 6 ore pentru update-urile critice.

În anul 2020 a fost reanalizat riscul aferent situațiilor de urgență care cuprinde acțiunile stabilite în cazul producerii de evenimente extraordinare precum incendii în zone cu specific de risc, oprire furnizare energie electrică, epidemie/pandemie.

Datorită reacției rapide de evaluare și stabilire a acțiunilor aferente impactului pandemiei Covid 19, Societatea a parcurs perioada pandemică din perioada 2020-2022 fără impact major în continuitatea activității. S-au înregistrat realocări semnificative între trimestrele de raportare, dar la sfârșitul fiecărei perioade de raportare Societatea și-a îndeplinit într-o proporție semnificativă proiecțiile bugetare și obligațiile contractuale.

Din punct de vedere financiar se identifică și se monitorizează 3 riscuri principale, și anume: riscul de lichiditate, riscul de credit și riscul de piață.

Riscul de credit se manifestă prin expunerea semnificativă pe care societatea o are față de principalii colaboratori care concentrează o proporție semnificativă din cifra de afaceri.

În acest sens, Serviciul Financiar Contabil monitorizează trimestrial raportările financiare ale acestuia și determină necesitatea utilizării instrumentelor specifice de diminuare a acestui risc (aplicare avansuri, scrisori de garanție etc.). Pentru perioada de raportare 2021-2022 nu s-a identificat necesitatea folosirii acestora, totuși expunerea semnificativă rămâne în monitorizare.

Riscul de preţ

În desfășurarea activităţii curente, TURBOMECANICA este expusă unui risc ridicat legat de preţul pe piaţă al materiilor prime. Fluctuaţiile semnificative pot avea un impact asupra rezultatului Companiei prin prisma produselor fabricate de Companie, dar mai puțin asupra produselor aferente activității principale de întreținere și reparații.
Preţul materiilor prime reprezintă cel mai dificil element de prognozat dintre toate costurile Companiei. TURBOMECANICA nu s-a implicat în operaţiuni de hedging pe preţul materiilor prime, fabricația având la bază comenzile clienților, care pot fi pentru componente produse din diferite materii prime (nichel, otel, aluminiu, etc.), dar se analizează posibilitatea folosirii acestui tip de instrument financiar în viitor, dacă această variantă va deveni viabilă.
Pană în prezent, în TURBOMECANICA metoda prin care s-a realizat, în principal, contracararea efectului creşterii preţului materiilor prime a fost prin analiza continuă a cerințelor clientului cu scopul de a cuantifica modificările de preț a materialelor aprovizionate și îmbunătățirile aduse procesului tehnologic, cu scopul revizuirii prețurilor agreate.

Riscul valutar analizat prin ponderea valutei în cifra de afaceri nu este semnificativ, aproximativ 90% din cifra de afaceri este raportată la moneda națională, precum și liniile de credit aferente capitalului de lucru fiind angajate tot în Lei.

Riscul de Inflație

În contextul datelor disponibile şi al reglementărilor în vigoare, BNR estimează o înrăutăţire a perspectivei inflaţiei, aproape exclusiv pe termen scurt, anticipând că rata anuală a inflaţiei este aşteptată de la 16,3% în 2022 la 11,2% în 2023, urmând ca în 2024 inflația să revină la o singură cifră, respectiv de 4,2% în septembrie 2024.

Potrivit Băncii Naționale, determinanţii principali ai descreşterii dinamicii anuale a inflaţiei vor fi însă efectele de bază dezinflaţioniste asociate creşterilor ample consemnate anterior de preţurile energiei şi combustibililor, precum şi trendul descendent relativ mai accentuat al cotaţiei petrolului din ultimele luni.

În încercarea de a stăpâni inflația, la începutul lunii ianuarie 2023 BNR a decis majorarea ratei dobânzii de politică monetară la nivelul de 7% pe an, de la 6,75% pe an.

Riscul ratei dobanzilor

Riscul generat de rata dobânzii este riscul variaţiei în timp a costurilor cu dobânzile. Acest risc corespunde unei creșteri a costurilor cu finanțarea societății prin liniile de credit, fiind determinat de evoluţia ROBOR pe piață.

ROBOR reprezintă rata medie a dobânzii la care băncile româneşti se împrumută între ele, în lei. Evoluţia ROBOR este influenţată de mai mulţi factori dintre care cei mai importanţi se referă la politica monetară a BNR, lichiditatea de pe piaţă, inflaţia şi politica fiscală.

ROBOR a cunoscut o creștere semnificativă în ultimii ani. Astfel, indicele ROBOR la 3 luni - în funcție de care sunt calculate dobânzile pentru cele mai multe credite acordate în lei - se situa la 1,5% în ianuarie 2021, 3% în ianuarie 2022, scăzând la mijlocul lunii ianuarie 2023 la 7,3% după un maxim de 8,2% în octombrie 2022.

RISCURI INTERNE

Riscul contractual aferent angajării Societății în obligații contractuale este monitorizat prin aplicarea procedurii interne de analiză a clauzelor contractuale.

Riscul aferent resursei umane este exprimat prin mobilitatea forței de muncă pentru care managementul a stabilit monitorizarea printr-un indicator cheie de proces. Evoluția indicatorului este pozitivă, dar nu se situează în target. Industria aviației implică gestionarea unei resurse umane înalt calificate, iar nivelul de experiență joacă un rol important în activitățile de întreținere și reparații. Prin desființarea după 1990 a mai multor instituții care formau

personal calificat în aviație, precum și prin exodul forței de muncă calificate, este dificil de identificat personal calificat pe piața muncii. Angajarea unor oameni cu salarii mai mici, dar care nu sunt calificați aduce fie costuri mai mari cu non-calitatea, fie costuri suplimentare de training. Măsurile întreprinse de societate vizează rafinarea procesului de recrutare, asigurarea postului prin investirea în educație, dezvoltarea viitorilor specialiști prin grija și educația tinerilor înscriși în programul de învățământ dual, colaborarea cu companii de recrutare pentru poziții cheie. Managementul are în vedere planul individual de dezvoltare profesională și sprijină inițiativele personale.
În aceeași măsură se monitorizează și riscurile sociale cu privire la accidente la locul de muncă sau violența, comportament etic, hărțuire fizică sau morală. Toate aceste aspecte sunt definite în Regulamentul Intern și monitorizate prin sistemul integrat de management al calității, mediului și securității muncii. Monitorizarea se realizează de către reprezentanții desemnați din cadul fiecărei structure operative care raportează compartimentului de securitate și sănătate în muncă.

Riscul operațional este tratat în principal prin asigurarea planului de mentenanță preventivă. Estimăm finalizarea în anul 2022 a acțiunii de punere în funcțiune a sursei secundare de alimentare cu energie electrică. Continuam monitorizarea recurenței defectelor accidentale și asigurarea eliminării cauzelor rădăcină, precum și finalizarea modernizării a 2 băi din zona de procese speciale, conform planului de investiții aprobat pentru anul 2022.

SITUAȚIA FINANCIARĂ PENTRU ANUL 2022

	2022	*2021*
Capital subscris varsat	36.944.248	36.944.248
Cifra de afaceri	139.161.607	131.331.165
Vânzări Export	15.170.111	11.222.755
% Vânzări Export în CA	10,90%	8,7%
Nr. mediu de personal	457	501
Profit Brut	13.439.082	14.203.709
PROFIT NET	12.189.143	11.749.227
Numerar si active financiare	17.923.696	18.961.360
Lichiditate generală	2,04	1,99
Investiții puse in functiune	2.233.352	3.215.903
% Investiții din CA	1,60%	2,4%

DESCRIEREA PROCESULUI FINANCIAR

Politicile, standardele și procedurile contabile interne sunt parte a sistemului de management al calității și mediului și respectă reglementările specific naționale și internaționale.

Întreaga activitate financiar-contabilă are permanent în vedere **respectarea următoarelor principii**:
- principiul prudenței;
- principiul permanenței metodelor;
- principiul continuității activității;
- principiul independenței exercițiului;
- principiul intangibilității bilanțului de deschidere a exercițiului;
- principiul necompensării;
- principiul prevalenței economicului asupra juridicului.

Contabilitatea Societății este principalul instrument de cunoaștere, gestiune și control al patrimoniului, asigură înregistrarea cronologică și sistematică a informațiilor, prelucrarea și păstrarea acestora, oglindind situația reală a patrimoniului și a rezultatelor obținute.

TBM conduce contabilitatea în partidă dublă, întocmește rapoarte lunare, trimestriale, la finele anului prezentând bilant contabil.

Înregistrările contabile se fac cronologic și sistematic potrivit planului de conturi și normelor în vigoare, orice operație patrimonială fiind consemnata într-un document justificativ.

În plus Serviciul Financiar Contabilitate este astfel organizat încât să permită obținerea unui proces de raportare financiară de înaltă calitate. Rolurile și responsabilitățile sunt definite în mod specific și este aplicat un proces de control în scopul asigurării corectitudinii și exactității procesului de raportare financiară.

Gestiunile de valori materiale sunt organizate în funcție de natura acestora pe categorii și locuri de depozitare sau folosință astfel:

- mijloacele fixe sunt organizate cantitativ – valoric;
- materii prime, obiecte de inventar, materiale consumabile sunt organizate pe magazii la nivelul societății prin metoda cantitativ valorică.

Contabilitatea valorilor materiale se ține prin folosirea inventarului permanent, iar controlul este exercitat în conformitate cu O.M.F.P. nr. 2861/2009.

SITUAȚIA ACTVELOR CORPORALE

Facilitățile și capacitățile de producție ale Turbomecanica sunt înregistrate la sediul din București, unde este și sediul social al societății, la adresa Bd. Iuliu Maniu nr. 244, Sector 6, 061126, România.
Societatea nu deține sedii secundare sau alte puncte de lucru.

Turbomecanica are construite toate tipurile de spații necesare bunei desfășurări a activității de producție, prestarea de servicii de întreținere și execuția poceselor chimice și termice, conform obiectului de activitate.

Facilitățiile de producție cuprind hale industriale, bancuri de probă, hale de tratamente chimice si termice, zone destinate magaziilor functie de specificul activitatii si spații pentru activitățile administrative și sociale. Toate facilitățile societății sunt menținute în bune condiții. Suprafața construită a clădirilor este de aproximativ 14.068 mp.

Facilitățile și capacitățile de producție ale societății se conformează cu prevederile instituite în sistemul de management al sănătății, securității și mediului, respectând legislația și regulamentele aplicabile privind siguranța ocupațională, ca și norme de protecție și siguranță ale proprietății.

La 31 decembrie 2022, Turbomecanica are în proprietate active corporale în valoare brută de 72.938.173 lei, unde sunt cuprinse: terenuri, clădiri, construcții speciale, instalații, echipamente tehnologice, mijloace de transport:

ACTIVE CORPORALE	Valoare brută (Lei)	Grad uzură (%)	Durata de viață utilă estimate (ani)
Terenuri	16.642.911	0%	
Construcții	13.739.711	8,50%	3 - 50 ani
Instalații tehnice, din care:	41.931.669	42,97%	1 –15 ani
- Echipamente tehnologice	39.630.668	42,68%	1 - 15 ani
- Mijloace de transport	2.301.001	47,87%	1 –10 ani
Alte active corporale	623.882	38,00%	1 - 8 ani
TOTAL	**72.938.173**		

INVENTARIEREA ANUALĂ A PATRIMONIULUI

Ținând cont de prevederile Legii contabilității, de Standardele Internaționale de Raportare Financiară, ale Normelor privind organizarea și efectuarea inventarierii de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, inventarierea s-a desfășurat în anul 2022 în baza Deciziilor nr. 359.3/20.10.2022, pentru inventarierea anuală a mijloacelor fixe și a obiectelor de inventar, a materiilor prime, materialelor, producției neterminate, produse finite, rebuturi, ambalaje, mărfuri și Deciziei nr. 359.2/20.10.2022, pentru inventarierea anuală a activelor, furnizorilor și creditorilor.

Rezultatele inventarierii anuale au fost consemnate în Procesul verbal de Inventariere anuală a TURBOMECANICA SA, înregistrat sub nr. 84/31.01.2023.

Disponibilitățile aflate în conturi la bănci la 31.12.2022 au fost reconciliate cu documentele de evidență contabilă, iar disponibilitățile în valute au fost evaluate la cursul BNR la acea dată

REZUMATUL POZIȚIEI FINANCIARE

REZUMATUL POZIȚIEI FINANCIARE	2022	2021
Active Imobilizate	61.816.980	64.527.951
Active Circulante	119.606.959	112.957.571
TOTAL ACTIVE	**181.423.939**	**177.485.522**
Capitaluri proprii	122.751.280	120.598.947
Provizioane	5.109.123	6.284.800
Venituri în avans	-	-
Datorii totale	58.672.659	56.886.574
TOTAL CAPITALURI PROPRII & DATORII	**181.423.939**	**177.485.522**

REZUMATUL REZULTATULUI GLOBAL

REZUMATUL REZULTATULUI GLOBAL	2022	2021
Venituri din exploatare, din care:	140.009.552	134.933.049
- *Venituri din vânzări*	136.096.376	128.533.049
- *Venituri din aplicarea IFRS 15*	3.065.231	2.798.116
Cheltuieli de Exploatare	124.362.016	118.895.888
Profit din Exploatare	**15.647.535**	**16.042.131**
Venituri Financiare	1.453.159	391.071
Cheltuieli Financiare	3.661.612	2.229.494
Profit / (Pierdere) Financiară	**- 2.208.453**	**- 1.838.423**
Profit înainte de impozitare	**13.439.081**	**14.203.708**
Impozit pe profit	1.249.938	2.454.481
PROFITUL NET LA 31.12.2022	**12.189.143**	**11.749.227**

Rezultatele anului 2022 sunt prezentate detaliat în situațiile financiare auditate ale anului, întocmite în conformitate cu Ordinul Ministrului Finantelor publice 2844/2016, pentru aprobarea reglementarilor contabile conforme cu standardele internaționale de raportare financiară IFRS, cu modificarile si clarificarile urmatoare.

ANEXĂ - DECLARAȚIA PRIVIND CONFORMITATEA CU CODUL DE GUVERNANȚĂ CORPORATIVĂ

Prevederile codului privind GUVERNANȚA CORPORATIVĂ	DA	NU	Motivul pentru neconformitate/Detalii
Secţiunea A - Responsabilităţi ale Consiliului de Administrație			
A.1 Societatea deține un regulament intern al CA care să includă termenii de referință cu privire la CA și la funcțiile de conducere ale societății?	✓		Societatea a adoptat un regulament de funcționare pentru CA. Responsabilitățile CA, funcțiile cheie și modul de funcționare sunt cele prevăzute de actul constitutiv și prevederile legale.
A.2 Prevederi pentru gestionarea conflictelor de interese sunt incluse în regulamentul CA?	✓		Societatea a adoptat un regulament de funcționare pentru CA, care să conțină prevederi privind gestionarea conflictelor de interese. Consiliul de administrație va supraveghea implementarea și respectarea prevederilor legale aplicabile cât și a politicilor aprobate la nivelul CA privind neconcurența și conflictele de interese.
A.3 Consiliul de Administrație sau Consiliul de Supraveghere trebuie să fie format din cel puțin cinci membri.	✓		Consiliul de Administrație este format din 5 membri.
A.4 Majoritatea membrilor Consiliului de Administrație trebuie să nu aibă funcție executivă. Cel puțin un membru al Consiliului de Administrație sau al Consiliului de Supraveghere trebuie să fie independent în cazul societăților din Categoria Standard. Fiecare membru independent al Consiliului de Administrație sau al Consiliului de Supraveghere, după caz, trebuie să depună o declarație la momentul nominalizării sale în vederea alegerii sau realegerii, precum și atunci când survine orice schimbare a statutului său, indicând elementele în baza cărora se consideră că este independent din punct de vedere al caracterului și judecății sale.	✓		Componența Consiliul de Administrație este următoarea: Radu Viehmann - Preşedinte, Director General Dana Maria Ciorapciu - Administrator neexecutiv Radu Ovidiu Sârbu - Administrator neexecutiv independent Niculae Havrilet - Administrator neexecutiv Henriette Spinka - Administrator neexecutiv Dintre cei 5 membri ai Consiliului de Administrație unul este și administrator executiv – președintele Director General – iar restul sunt neexecutivi. Dl Radu Ovidiu Sârbu s-a declarat administrator independent îndeplinind criteriile precizate de CGC al BVB la punctele A41-A49.
A.5 Alte angajamente și obligații profesionale relativ permanente ale unui membru al Consiliului, inclusiv poziții executive și neexecutive în Consiliul unor societăți și instituții non-profit, trebuie dezvăluite acționarilor și investitorilor potențiali înainte de nominalizare și în cursul mandatului său.	✓		Membrii CA au depus declarațiile aferente angajamentelor și obligațiilor profesionale relativ permanente ale acestora.
A.6 Orice membru al CA trebuie să prezinte CA informații privind orice raport cu un acționar care deține direct sau indirect acțiuni	✓		Membrii CA au depus declarațiile aferente raporturilor cu acționarii care dețin direct sau indirect peste 5% din toate drepturile de vot în

Prevederile codului privind GUVERNANȚA CORPORATIVĂ	DA	NU	Motivul pentru neconformitate/Detalii
reprezentând peste 5% din toate drepturile de vot. Această obligație se referă la orice fel de raport care poate afecta poziția membrului cu privire la chestiuni decise de CA.			plus față de prevederile din actele constitutive și prevederile legale aplicabile obligatia membrilor CA de a își exercita mandatul cu loialitate, care îi obligă pe aceștia să se abțină de la orice atitudine care poate afecta poziția membrului cu privire la chestiuni decise de Consiliu.
A.7 Societatea trebuie să desemneze un secretar al Consiliului responsabil de sprijinirea activității Consiliului.	✓		Consiliul de administrație a confirmat în funcția de secretar al CA pe d-na Claudia Anghel.
A.8 Raportul anual informează dacă a avut loc o evaluare a Consiliului sub conducerea.		✓	Anual, Consiliul de Administrație prezintă raportul de activitate în prima Adunare Generală Ordinară a Acționarilor. Societatea este în curs de implementare a politicilor de evaluare a Consiliului de Administrație, activitatea Consiliului de Administrație analizându-se în principal de către AGA.
A.9 Declarația privind guvernanța corporativă trebuie să conțină informații privind numărul de întâlniri ale Consiliului și comitetelor în cursul ultimului an, participarea administratorilor (în persoană și în absență) și un raport al Consiliului și comitetelor cu privire la activitățile acestora.	✓		În cursul anului 2022 Consiliul s-a întrunit de 8 ori, toți membrii săi fiind prezenți în persoană. Comitetul de Audit își desfășoară activitatea conform regulamentului de funcționare adoptat.
A.10 Raportul anual trebuie să cuprindă informații referitoare la numărul exact de membri independenți din CA .	✓		Dintre membrii numiti ai CA, Dl Radu Ovidiu Sârbu a declarat că îndeplinește condițiile prevăzute de reglementările aplicabile pentru a fi membru independent al Consiliului.
A.11 Societatea deține un comitet de nominalizare format din persoane fără funcții executive, care va conduce procedura nominalizărilor de noi membri în Consiliu și va face recomandări Consiliului.	✓		Conform prevederilor regulamentului de funcționare al CA, în cazul numirii unui nou membru al CA/reînnoirea mandatelelor, CA va constitui un comitet de nominalizare.
Secţiunea B - Sistemul de gestiune a riscului şi control intern			
B.1 CA trebuie să înființeze un comitet de audit în care cel puțin un membru trebuie să fie administrator neexecutiv independent. Majoritatea membrilor, incluzând președintele, trebuie să fi dovedit că au calificare adecvată relevantă pentru funcțiile și responsabilitățile comitetului. Cel puțin un membru al comitetului de audit trebuie să aibă experiența de audit sau contabilitate dovedită și corespunzătoare.	✓		Comitetul de Audit este compus din administratori cu experiență de audit sau contabilitate corespunzătoare.
B.2 Președintele comitetului de audit trebuie să fie un membru neexecutiv independent.	✓		Dl. Radu Ovidiu Sârbu este administrator independent și a fost numit ca președinte al Comitetului de Audit din cadrul CA.

Prevederile codului privind GUVERNANȚA CORPORATIVĂ	DA	NU	Motivul pentru neconformitate/Detalii
B.3 În cadrul responsabilităților sale, comitetul de audit trebuie să efectueze o evaluare anuală a sistemului de control intern.	✓		Comitetul de Audit își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat inclusiv în ceea ce privește evaluarea sistemului de control intern.
B.4 Evaluarea trebuie să aibă în vedere eficacitatea și cuprinderea funcției de audit intern, gradul de adecvare al rapoartelor de gestiune a riscului și de control intern prezentate către comitetul de audit al Consiliului, promptitudinea și eficacitatea cu care conducerea executivă soluționează deficiențele sau slăbiciunile identificate în urma controlului intern și prezentarea de rapoarte relevante în atenția CA.	✓		Comitetul de Audit a fost constituit și își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat inclusiv în ceea ce privește evaluarea sistemului de control intern și mecanismele de control intern.
B.5 Comitetul de audit trebuie să evalueze conflictele de interese în legătură cu tranzacțiile societății și ale filialelor acesteia cu părțile afiliate.	✓		Comitetul de Audit a fost constituit și își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat inclusiv în ceea ce privește evaluarea conflictelor de interese în legătură cu tranzacțiile societății și ale filialelor cu părțile afiliate.
B.6 Comitetul de audit trebuie să evalueze eficiența sistemului de control intern și a sistemului de gestiune a riscului.	✓		Comitetul de Audit a fost constituit și își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat inclusiv în ceea ce privește analiza eficienței sistemului de control intern și a sistemului de gestiune a riscului.
B.7 Comitetul de audit trebuie să monitorizeze aplicarea standardelor legale și a standardelor de audit intern general acceptate. Comitetul de audit trebuie să primească și să evalueze rapoartele echipei de audit intern.	✓		Comitetul de Audit a fost constituit și își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat inclusiv în ceea ce privește evaluarea aplicării și respectării standardelor general acceptate funcție caracteristică comitetului de audit.
B.8 Ori de câte ori Codul menționează rapoarte sau analize inițiate de Comitetul de Audit, acestea trebuie urmate de raportări periodice (cel puțin anual) sau ad-hoc care trebuie înaintate ulterior Consiliului.	✓		Comitetul de Audit a fost constituit și își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat inclusiv în ceea ce privește raportarea către CA în confomitate cu prevederile Codului de Guvernanță Corporativă al BVB.
B.9 Niciunui acționar nu i se poate acorda tratament preferențial fata de alți acționari în legătură cu tranzacții și acorduri încheiate de societate cu acționari și afiliații acestora.	✓		Societatea aplică reglementările în vigoare stabilite atât prin Actele constitutive, cât și prin alte reglementări corporative derivate.
B.10 Consiliul trebuie să adopte o politică prin care să se asigure că orice tranzacție a societății cu oricare dintre societățile cu care are relații strânse a carei valoare este egală cu	✓		Comitetul de Audit a fost constituit și își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat inclusiv în ceea ce privește emiterea de opinii privind tranzacțiile

Prevederile codului privind GUVERNANȚA CORPORATIVĂ	DA	NU	Motivul pentru neconformitate/Detalii
sau mai mare de 5% din activele nete ale societății (conform ultimului raport financiar) este aprobată de CA în urma unei opinii obligatorii a comitetului de audit al Consiliului și dezvăluită în mod corect acționarilor și potențialilor investitori, în măsura în care aceste tranzacții se încadrează în categoria evenimentelor care fac obiectul cerințelor de raportare			societatii cu societatile aflate in relatii stranse, tranzactii cu valoare mai mare de 5% din activele nete ale societatii. Prevederile legale de raportare a tranzactiilor de peste 50.000 Euro încheiate cu persoanele aflate în relații strânse cu societatea sunt considerate suficiente, fiind acoperitoare criteriului de 5% din activele nete ale societății.
B.11. Auditul intern trebuie efectuat de către o divizie separată structural (departamentul de audit intern) din cadrul societății sau prin angajarea unei entități terțe independente.	✓		Societatea are o structură internă de audit intern.
B.12 În scopul asigurării îndeplinirii funcțiilor principale ale departamentului de audit intern, acesta trebuie să raporteze din punct de vedere funcțional către CA prin intermediul comitetului de audit. În scopuri administrative și în cadrul obligațiilor conducerii de a monitoriza și reduce riscurile, acesta trebuie să raporteze direct directorului general.	✓		Divizia de audit intern are obligația de raportare către comitetul de audit și CA.
Secțiunea C - Justă recompensă şi motivare			
C.1 Societatea trebuie să publice pe pagina sa de internet politica de remunerare și să includă în raportul anual o declarație privind implementarea politicii de remunerare în cursul perioadei anuale care face obiectul analizei.	✓		Remunerarea membrilor CA se stabilește la numirea membrilor de către AGA, iar hotărârile aferente sunt publicate atât pe site-ul web al Societății, pe BVB cât și în Monitorul Oficial.
Secțiunea D - Adăugând valoare prin relaţiile cu investitorii			
D.1 Societatea trebuie să organizeze un serviciu de Relații cu Investitorii – făcut cunoscut publicului larg prin persoana responsabila sau ca unitate organizatorică. În afară de informațiile impuse de prevederile legale, societatea trebuie să includă pe pagina sa de internet o secțiune dedicată Relațiilor cu Investitorii, în limbile română și engleză, cu toate informațiile relevante de interes pentru investitori, inclusiv:	✓		Societatea are organizat serviciul de relații cu investitorii coordonat de Consilierul specializat care gestionează relația cu investitorii. Exista pe site-ul societății www.turbomecanica.ro o secțiune dedicată în care sunt incluse diferite informații referitoare la investitori, structurate în funcție de natura informațiilor respective.
D.1.1 Principalele reglementări corporative: actul constitutiv, procedurile privind adunările generale ale acționarilor;	✓		
D.1.2 CV-urile profesionale ale membrilor organelor de conducere ale societății, alte angajamente profesionale ale membrilor Consiliului, inclusiv poziții executive și neexecutive în consilii de administrație din societăți sau din instituții non-profit;	✓		În prezent, există pe site-ul societății CV-ul actualizat pentru fiecare membru al CA și al conducerii executive.

Prevederile codului privind GUVERNANȚA CORPORATIVĂ	DA	NU	Motivul pentru neconformitate/Detalii
D.1.3 Rapoartele curente și rapoartele periodice (trimestriale, semestriale și anuale) – cel puțin cele prevăzute la punctul D.8 – inclusiv rapoartele curente cu informații detaliate referitoare la neconformitatea cu prezentul Cod;	✓		
D.1.4 Informații referitoare la adunările generale ale acționarilor: ordinea de zi și materialele informative; procedura de alegere a membrilor Consiliului inclusiv hotărârile adoptate;	✓		Informatiile prevazute de lege sunt publicate pe pagina de internet a Societății. Conform Regulamentului CA sunt aplicabile proceduri specifici referitoare la alegerea membrilor Consiliului, argumentele care susțin propunerile de candidați pentru alegerea în Consiliu, împreună cu CV-urile profesionale ale acestora.
D.1.5 Informații privind evenimentele corporative, cum ar fi plata dividendelor și a altor distribuiri către acționari, sau alte evenimente care conduc la dobândirea sau limitarea drepturilor unui acționar, inclusiv termenele limită și principiile aplicate acestor operațiuni. Informațiile respective vor fi publicate într-un termen care să le permită investitorilor să adopte decizii de investiții;	✓		Toate informațiile legate de plata dividentelor sunt publicate pe pagina de internet a societății ca și în cadrul raportărilor curente.
D.1.6 Numele și datele de contact ale unei persoane care va putea să furnizeze, la cerere, informații relevante;	✓		
D.1.7 Prezentările societății (de ex., prezentările pentru investitori, prezentările privind rezultatele trimestriale, etc.), situațiile financiare (trimestriale, semestriale, anuale), rapoartele de audit și rapoartele anuale.	✓		Societatea publică toate informațiile prevăzute de lege inclusiv raportările în secțiunea dedicată de pe site-ul BVB și pe site-ul propriu.
D.2 Societatea va avea o politică privind distribuția anuală de dividende sau alte beneficii către acționari, propusă de Directorul General sau de Directorat și adoptată de Consiliu, sub forma unui set de linii directoare pe care societatea intenționează să le urmeze cu privire la distribuirea profitului net. Principiile politicii anuale de distribuție către acționari vor fi publicate pe pagina de internet a societății.	✓		Societatea a adoptat pentru fiecare distribuire de dividende politica și procedurile de distribuire a dividendelor, dar datorită situației economice fluctuante și mai ales a incertitudinilor legate de domeniul de apărare și/sau aeronautic este dificil de stabilit o politică pe termen lung cu privire la distribuirea anuală a dividendelor. În măsura în care s-a înregistrat profit net distribuibil sub forma de dividend și în măsura în care s-au acoperit pierderile din exercițiile financiare precedente, societatea a dat dovadă de consecvență și predictibilitate în alocarea de dividende atunci când profitul societății a permis acest lucru.
D.3 Societatea va adopta o politică în legătură cu previziunile, fie că acestea sunt făcute publice sau nu. Politica privind previziunile va stabili frecvența, perioada avută în vedere și conținutul previziunilor. Dacă sunt publicate,		✓	Societatea nu a putut în mod obiectiv să adopte o politică privind previziunile care să stabilească frecvența, perioada și conținutul acestora, dacă să fie făcute publice sau nu, datorită situației economice fluctuante și mai

Prevederile codului privind GUVERNANȚA CORPORATIVĂ	DA	NU	Motivul pentru neconformitate/Detalii
previziunile pot fi incluse numai în rapoartele anuale, semestriale sau trimestriale.			ales a incertitudinilor legate de domeniul de apărare și/sau aeronautic. Rapoartele anuale ale administratorilor și publicate anual în cadrul bugetului de venituri și cheltuieli conțin previziunile și estimările organelor de conducere ale societății în acest sens.
D.4 Regulile adunărilor generale ale acționarilor nu trebuie să limiteze participarea acționarilor la adunările generale și exercitarea drepturilor acestora. Modificările regulilor vor intra în vigoare, cel mai devreme, începând cu următoarea adunare a acționarilor.	✓		
D.5 Auditorii externi vor fi prezenți la adunarea generală a acționarilor atunci când rapoartele lor sunt prezentate în cadrul acestor adunări.	✓		
D.6 Consiliul va prezenta adunării generale anuale a acționarilor o scurta apreciere asupra sistemelor de control intern și de gestiune a riscurilor semnificative, precum și opinii asupra unor chestiuni supuse deciziei adunării generale.	✓		Conform regulamentului CA raportul anual conține o scurtă apreciere a sistemelor de control intern și de gestiune a riscurilor semnificative.
D.7 Orice specialist, consultant, expert sau analist financiar poate participa la adunarea acționarilor în baza unei invitații prealabile din partea Consiliului. Jurnaliștii acreditați pot, de asemenea, să participe la adunarea generală a acționarilor, cu excepția cazului în care Președintele Consiliului hotărăște în alt sens.	✓		
D.8 Rapoartele financiare trimestriale și semestriale vor include informații atât în limba română cât și în limba engleză referitoare la factorii cheie care influențează modificări în nivelul vânzărilor, al profitului operațional, profitului net și al altor indicatori financiari relevanți, atât de la un trimestru la altul cât și de la un an la altul.	✓		Toate raportările financiare sunt publicate atât în limba română, cât și în limba engleză.
D.9 O societate va organiza cel puțin două ședințe/teleconferințe cu analiștii și investitorii în fiecare an. Informațiile prezentate cu aceste ocazii vor fi publicate în secțiunea relații cu investitorii a paginii de internet a societății la data ședințelor/teleconferințelor.	✓		Calendarul financiar prevede organizarea de întâlniri cu analiștii și investitorii în mod special cu ocazia publicării situațiilor financiare anuale (ca material pentru AGOA) și a situațiilor financiare semestriale.
D.10 În cazul în care o societate susține diferite forme de expresie artistică și culturală, activități sportive, activități educative sau științifice și consideră că impactul acestora asupra caracterului inovator și competitivității societății fac parte din misiunea și strategia sa de		✓	Societatea nu a putut adopta și publica o politică de sprijinire a formelor de expresie artistică și culturală, a activităților sportive, educaționale și științifice, datorită situației economice fluctuante și mai ales a

Prevederile codului privind GUVERNANȚA CORPORATIVĂ	DA	NU	Motivul pentru neconformitate/Detalii
dezvoltare, va publica politica cu privire la activitatea sa în acest domeniu.			incertitudinilor legate de domeniul de apărare și/sau aeronautic. Cu toate acestea Societatea dezvolta un program constant de implicare in activitatile educationale prin sprijinirea unui ciclu complet (clasele 9-12) liceal de invatamant dual in cadrul Colegiu Tehnic Carol I, specializarea: Strungar; Liceul Tehnologic I.C. Bratianu, specializările: Frezor-Rabotor-Mortezor și Mecanic de Mecanica Fină; Liceul Tehnologic Dinicu Golescu, specializarea: Operator la mașini comandă numerică; Colegiul Tehnic Aeronautică Henri Coandă, specializarea: Mecanic aeronavesi prin colaborarea in activitati de cercetare dezvoltare Facultatea de Știința și Ingineria Materialelor din cadrul universitatii politehnice Bucuresti.

SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE PENTRU ANUL 2022

Situația individuală a poziției financiare

Valoarea Imobilizarilor corporale a crescut cu valoarea utilajelor in curs de aprovizionare:

a) Masina de debitat KASTO TWIN
b) Utilaj rectificare KELLENBERGER
c) Centru de prelucrare OKK
d) 2 Strunguri YCM.

Cheltuielile cu amortizarea au crescut, cu 272.900 lei fata de 31.12.2021, ca urmarea a punerii iin functiune a unor echipamente necesare in procesul de productie.

Avand in vedere contextul economic actual si ca urmare a majorarii preturilor la materii prime si materiale, costurile cu aprovizionarea acestor produse au crescut, avand impact pe tot fluxul de productie.
TMB analizeaza incontinuu stocurile cu miscare lenta si fara miscare, astfel ca in acest an, a rezultat un impact pe venituri aferent reversarii provizionului, constituit in anul 2021.
Desi materiile prime si materialele intra in gestiune la un pret mai mare, valoarea totala a stocurilor s-a diminuat fata de perioada anterioara.

Referitor la creantele comerciale, acestea au inregistrat o crestere fata de aceeasi perioada a anului 2021 in principal datorita situatiei contractelor in executare si implicit a livrarilor efectuate in a doua jumatate a lunii decembrie 2022 si incasate ulterior sfarsitului de an fiscal 2023.

Activele contractuale s-au mentinut aproximativ la acelasi nivel ca anul trecut. Activele contractuale sunt sumele brute datorate de clienti, aferente contractelor care se afla in curs de desfasurare, pentru care costurile suportate si profiturile recunoscute (minus pierderile recunoscute) depasesc valoarea totala facturata din contractul respectiv.

In conformitate cu Hotararea AGEA nr. 2/28.04.2022 TBM in TRIM II, a achizitionat titluri de stat (plasamente sigure) in valoare de 5.880.000 lei, acestea se regasesc la active financiare pe termen scurt.

Imprumuturile pe termen lung reflecta contractele de leasing pe care Societatea le are incheiate in vederea asigurarii planului de investitii iar imprumuturile pe termen scurt cuprind sumele aferente capitalului de lucru, precum si partea aferenta contractelor de leasing pe termen scurt.

Situația individuală a profitului și a pierderii

Cifra de afaceri la 31.12.2022: 139.161.607 RON (inclusiv cu impact previzionat IFRS15) a depasit nivelul bugetat de 133.901.139 RON

In timp ce in anul 2021, cresterea cifrei de afaceri depasea, cu aproximativ 50% cresterea preturilor la materiile prime, in anul 2022 nu s-au putut ajusta preturile de vanzare la realitatea economica, datorita lipsei revizirii HG 126/21.09.2022 privind ajustrarea preturilor contractelor de achizitie produse/servicii ale contractelor sectoriale si ale Acordurilor Cadru atribuite in domeniile apararii si securitatii.
Prin urmare societatea a trebuit sa realizeze lucrarile de intretinere pentru programul NATO cu preturile negociate in anul 2020.
In vederea limitarii impactului cresterii cheltuielilor activitatii de exploatare, managmentul a asigurat cresterea cifrei de afaceri conform capacitatii neocupate, masura care nu a putut elimina/diminua semnificativ escaladarea inregistrata de rata inflatiei si cresterea exponentiala a pretului utilitatilor, volatilitatea cursului de schimb, cresterea dobanzilor.

Managmentul resurselor umane a asigurat in anul 2022 o diminuare totala a fondului de salarii de 1.77% care a rezultat in urma diminuarii numarului de angajati si acordarea de bonusuri sau cresteri salariale conform cu procesul de evaluare performante.
In continuare este de actualitate Decizia interna nr. 376 / 01.09.2021 pentru limitarea cresterii cheltuielilor cu personalul prin sistarea angajarilor pentru posturile vacante. Totusi rulajul de personal pe posturile ocupate a fost adresat prin angajari.

Majoritatea conturilor de cheltuieli cu aprovizionarea, cu prestarile de servicii, au avut o crestere de cel putin 10% comparativ cu anul 2021.
De asemenea o crestere semnificativa s-a inregistrat la cheltuielile aferente utilitatilor, 58% fata de anul 2021.

Alte elemente ale rezultatului global

Variatia pe acest element este data de castigul actuarial aferent planului de beneficii determinate, in valoare de 67.444 RON.

Situația individuală a modificărilor capitalului propriu

Capitalul propriu la 31.12.2022 a crescut cu 1.78%, fata de aceeasi perioada a anului trecut.

Situația individuală a fluxurilor de trezorerie

In anul 2022, Societatea a depus la BRD – Groupe Societe Generale, cu titlu de depozit, sume in valoare de 9.000.000 lei. Aceasta suma are ca destinatie probabila asigurarea fondurilor proprii in vederea demararii proiectului de dezvoltare in intretinerea motoarelor civile. In anul 2023 se doreste continuarea asigurarii acestor fonduri pana la echivalentul a 6.000.000 Eur.
In conformitate cu Hotararea AGEA nr. 2/28.04.2022 TBM in TRIM II, a achizitionat titluri de stat (plasamente sigure) in valoare de 5.880.000 lei, acestea se regasesc la active financiare pe termen scurt.

Mediul economic si informatiile din piata sunt monitorizate si analizate continuu pentru a documenta deciziile Societatii cu privire la determinarea celei mai favorabile destinatii a depozitelor, avand in vedere si evolutia dobanzilor de referinta dar si a previziunilor referitoare la inflatie.